

Handläggare
Birgitta Svensson
Telefon: 08-508 21 012Till
Älvsjö stadsdelsnämnd
2019-09-26

Tertialrapport Tertial 2 2019 för Älvsjö stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Nämnden godkänner förvaltningens förslag till tertialrapport 2 med helårsprognos och överlämnar den till kommunstyrelsen och stadens revisorer.
2. Nämnden godkänner förvaltningens förslag till inriktning på arbetet för Mötesplats Älvsjö.
3. Nämnden begär budgetjustering om 0,5 mnkr för medel för kommunalt bostadsbidrag för personer med funktionsnedsättning och äldre.
4. Nämnden begär budgetjustering om 0,1 mnkr för medel för arbete med utsatta EU-medborgare i samband med avhysningar i park mark.
5. Nämnden begär budgetjustering om 0,5 mnkr för klimatinvesteringar, bilaga 4–6
6. Nämnden begär budgetjustering om 0,8 mnkr för trygghetsinvesteringar, bilaga 7–8.
7. Nämnden begär budgetjustering om 2,8 mnkr för maskiner och inventarier.
8. Nämnden begär budgetjustering för ökade kostnader för internränta om 0,2 mnkr och minskade kostnader för avskrivningar -0,4 mnkr inom parkinvesteringar.
9. Nämnden anmäler omslutningsförändringar om 20,3 mnkr.

Älvsjö stadsdelsnämnd Box 48
125 21 Älvsjö
08-508 21 012
08-508 21 000
alvsjo@stockholm.se
stockholm.seAnne-Marie Tingeborn
StadsdelsdirektörTuula Kipinoinen Ericsson
Ekonomichef

Bakgrund

I tertialrapporten redogör nämnden för uppnådda resultat och analyserar eventuella avvikelser för verksamhet och ekonomi jämfört med verksamhetsplanen och de förväntade resultaten.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsdelsdirektörens stab och samtliga avdelningar har lämnat underlag. Ärendet behandlas i funktionshinderrådet den 18 september och i förvaltningsgruppen och pensionärsrådet den 19 september 2019.

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	5
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	7
1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	7
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort.....	8
1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i	15
1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige.....	21
1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet	25
1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande.....	34
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	40
2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv.....	40
2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov.....	42
2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet.....	43
2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring	45
2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö.....	50
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden.....	53
3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	53
3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	54
Uppföljning av ekonomi	62
Uppföljning av driftbudget	62
Resultatenheter	68
Investeringar	69
Försäljningar av anläggningstillgångar.....	71
Verksamhetsprojekt (driftprojekt)	71
Omslutningsförändringar	71
Budgetjusteringar.....	71
Medel för lokaländamål	73

Analys av balansräkning.....	73
Övrigt.....	73
Kvalitetsarbete	73
Övrigt	76

Bilagor

Bilaga 1: Budgetrapport ub071a_4059

Bilaga 2: Bokslutsrapport uh018a

Bilaga 3: Blanketter T2 2019 sdn 21

Bilaga 4: Ansökan om klimatinvesteringsmedel Elcyklar och cyklar Älvsjö SDF

Bilaga 5: Ansökan om klimatinvesteringsmedel Elcyklar bilaga

Bilaga 6: Ansökan T2 klimatinvesteringsmedel vitvaror förskola

Bilaga 7: Ansökan T2 Belysning Långsjöbadet

Bilaga 8: Ansökan T2 Stadsodling Långbro park

Bilaga 9: Trygghetsfonden Apelsinen belysn - uppföljning T2 2019

Bilaga 10: Uppföljning klimatinvesteringsprojekt Bergtorpskärret T219

Bilaga 11: Uppföljning T2 klimatinvesteringsprojekt Big Belly T219

Bilaga 12: Uppföljning klimatinvesteringsprojekt Långsjöbadet T219

Bilaga 13: Trygghetsfonden Apelsinen konstgräs - uppföljning T2 2019

Bilaga 14: Trygghetsfonden Prästgårdsparken - uppföljning T2 2019

Bilaga 15: Trygghetsfonden Solbrännan - uppföljning T2 2019

Bilaga 16: Trygghetsfonden Solbergaskogen - uppföljning T2 2019

Bilaga 17: Trygghetsfonden Standarparken - uppföljning T2 2019

Sammanfattande analys

Älvsjö stadsdelsförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges tre inriktningsmål kommer att nås

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet nås under året. Bedömningen grundas på att samtliga fem mål för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet bedöms att nås.

I Älvsjö ska alla få ett rättssäkert och respektfullt bemötande och invånarna ska kunna växa och få en ökad självständighet. Antal ansökningar om ekonomiskt bistånd har fortsatt att öka. Det beror bland annat på att stadsdelen växer och fler nyanlända fått boende i stadsdelen. Samtidigt har antal avslutade hushåll ökat vilket gör att antal bidragshushåll ligger på samma nivå som förra tertiet. Förändringsplaner som ska stödja såväl kvinnor som män till egen försörjning finns för cirka 78 procent av de aktuella hushållen. På medborgarkontoret genomförs vägledningssamtal med nyanlända. De handlar ofta om stöd i myndighetskontakter, hur man kan försörja sig och utvecklas i Sverige. Av samtalen var 53 procent vägledning till män och 47 procent till kvinnor.

För att öka möjligheterna till egen försörjning samverkar förvaltningens arbetskonsulenter med det lokala näringslivet och olika samverkansorgan. Fältassisterna och Ungdomens hus utvecklar samarbetet med det kommunala aktivitetsansvaret. Åttio Älvsjöungdomar har fått feriejobb under sommaren och ytterligare sjuutton ferieplatser har erbjudits till ungdomar från andra stadsdelar.

Trygghetsarbetet är centralt. Arbetet med att förena utformningen av offentliga miljöer med aktiviteter har fortsatt. Trygghetsvandring har genomförts i Lerkrogsparken, Prästgårdsstråket och Solbrännan för att gå igenom de synpunkter som kommit in om platserna och en mindre medborgardialog har genomförts om tryggheten i skateparken Solbrännan. För att attrahera nya målgrupper har nya utegym byggts vid Solbergaskogen och i skateparken Solbrännan. Där har buskage glesats ut och en grillplats har ställts i ordning för att ytterligare öka tryggheten.

Barnomsorgsgarantin har uppfyllts under de första åtta månaderna. Under början av året öppnade tre nya förskolor. Antal barn i åldern 1–5 år ökar enligt befolkningsprognosen med ca 70 barn från 2019 till 2022 vilket ställer krav på ytterligare förskoleplatser i kvarteret Kabelverket/Älvsjöstaden och Solberga. I förskolorna utvecklas barnens digitala kompetens.

Förvaltningen ser i samarbete med utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen över hur skolsociala stödteam kan utformas och organiseras. Ett nittiototal barn och ungdomar i Älvsjös grundskolor med skolproblematik i form av hög frånvaro har identifierats. Förvaltningens familjehandlare arbetar med några specifika ärenden. En rutin för allvarssamtal har tagits fram. Tills dess att den har förankrats träffar mottagningsgruppen inom barn och familj alla barn och ungdomar tillsammans med deras vårdnadshavare när en orosanmälan om misstanke om brott kommit in.

Socialpsykiatrin har ökat satsningen på den öppna verksamheten genom sysselsättningsenheten Rondellen. Genom att inte enbart syssla med klassiskt hantverksinriktad verksamhet utan även satsa på att motivera till friskvård i samarbete med idrottsförvaltningen hoppas man locka yngre deltagare.

Utevistelse i form av promenad i parken eller till Älvsjö torg erbjuds de boende på Solberga vård- och omsorgsboende varje dag. Under sommaren har gården och balkongerna använts flitigt. Varje dag anordnas minst en aktivitet och under helgen kommer ungdomsbesök. På Älvsjö servicehus och hemtjänst har alla medarbetare gått utbildning i demens ABC och inom hemtjänsten har man utformat ett specialiserat demensteam för att kunna trygga för den enskilde med demenssjukdom att kunna bo kvar i hemmamiljö med en meningsfull tillvaro. Utbildningsinsatser inom kost, nutrition och måltidsupplevelser genomförs inom alla delar av verksamheten.

Individuppföljningar inom äldreomsorgen har utvecklats och flertal uppföljningar har gjorts för brukare inom vård- och omsorgsboende. De görs även i den mån det är möjligt vid nyprövning av hemtjänstinsatser.

Förvaltningen genomför en mängd olika aktiviteter och förberedelser inför att barnkonventionen blir lag och för att utveckla kompetensen i barnkonsekvensanalyser.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet nås under året. Bedömningen grundas på att samtliga fem mål för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet bedöms att nås.

Förvaltningen samverkar med Älvsjöföretagarna främst inom trygg- och säkerhetsområdet. En samverkan med Stockholm Business Region SB har påbörjats. Arbetskonsulenterna träffar företagen i närområdet för att utveckla samarbetet och skapa fler arbetstillfällen.

Befolkningen i Älvsjö ökar i takt med att de nyproducerade lägenheterna blir inflyttningsklara. Förvaltningen fortsätter att vid planering av nyproduktion visa intresse för att kunna möta behovet av bostäder med särskild service. En gruppboende med sex bostäder är inflyttningsklar under hösten.

Hemtjänsten har bytt ut de hybridbilar mot elbilar som har planerats men för att vara rustade vid ett långvarigt elavbrott har man behållit en hybridbil. Elcyklar och vanliga cyklar används vidare inom hemtjänsten och Skypemöten ersätter fysiska möten när det är möjligt. Klimatinvesteringsmedel söks nu för cyklar och eldriven transportcykel för fältassistenter och parkintendent som rör sig mycket runt om i stadsdelen.

Förvaltningen utreder möjligheten för en mötesplats inom stadsdelen. En medborgarfråga om mötesplats resulterade i drygt 70 olika skrivelser med förslag på aktiviteter som kan samlas under samma tak. Svaren har sammanställts och förvaltningen har fått en uppfattning om vad Älvsjöborna har för önskemål och nu pågår arbetet med att bedöma vilka som är möjliga att uppfylla och hur det praktiskt ska lösas. Många av förslagen kräver investeringar.

Aktiviteterna i parkleken och Ungdomens hus är populära och attraherar många besökare. I parkleken är det kö att få vara med i djurklubben som även engagerar föräldrar eftersom varje familj får två helger per år då de ska vara med och ta hand om djuren. Ungdomens hus har lika många flickor som pojkar bland besökarna. Träningsverksamheten är populär och flera ungdomar har slussats vidare till träningsverksamhet i organiserade klubbar. Lärhjälper erbjuds varje måndag.

För de äldre finns Älvsjöträffen och Långbrobergs aktivitetscenter med allt från utbildning om kostens betydelse till visafton, pubkvällar och meditation. En brukarundersökning på en av

servicebostäderna ledde till ändringar i aktivitetsutbudet. Inom LSS och socialpsykiatri arbetar man utifrån att brukarna ska ha möjlighet att välja aktiviteter efter önskemål.

I förskolorna fortsätter utfasningen av dålig plast för att göra miljön giftfri. Det nya avtalet för heldygnskost på Solberga vård- och omsorgsboende som gäller från den 1 augusti innehåller skärpta krav både när det gäller ekologiska livsmedel och avfallshantering vilket kommer att ha en positiv inverkan på resultaten framöver.

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet delvis nås under året. Bedömningen grundas på att ett av målen för verksamhetsområdet som är kopplade till inriktningsmålet bedöms att nås helt och ett delvis.

Förvaltningen har identifierat flera ekonomiska utmaningar under året. De åtgärder som har vidtagits under perioden har inte givit avsedd effekt. En anpassning av verksamheterna kommer att genomföras för att nå en budget i balans. Det sker genom tätare uppföljningar för att följa upp avvikelser och öka den ekonomiska medvetenheten.

Den fortsatta digitaliseringen förenklar och effektiviserar arbetssätten. Många verksamheter använder iPads i sina verksamheter både för brukare och för medarbetare. Det ökar tillgängligheten till verksamhetssystem och annat stöd vilket innebär en kvalitetssäkring. Förvaltningen har gått in stadens nya ärendehanteringssystem eDok där nu hela ärendehanteringssystemet kring nämndsammanträden sköts.

Förvaltningen ingår i ett stadsövergripande projekt om förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare. Utbildningsnämnden har fastställt en handlingsplan som vi ska arbeta vidare utifrån.

Fram till i juni hade 79 medarbetare och chefer utnyttjat möjligheten till friskvårdsbidrag som infördes vid årsskiftet. Verksamheterna i egen regi arbetar med olika åtgärder för att förebygga och motverka sjukfrånvaro genom till exempel utbildning i förflyttning som ger minskad risk för arbets- och förslitningsskador. Enheter som arbetar intensivt med hälsa har låga sjuktal. Trots det har den totala sjukfrånvaron sakta ökat sedan förra sommaren. Det systematiska arbetet fortsätter genom regelbundna uppföljningar, tidiga insatser i samarbete men företagshälsovården samt insatser för återgång i arbete. Uppföljningar av den fysiska arbetsmiljön har genomförts i samtliga verksamheter och åtgärder genomförs vid behov.

Dialogen med Älvsjöborna har fortsatt. En medborgarfråga om en mötesplats resulterade i drygt 70 olika förslag. Medborgardialoger har genomförts och medborgarförslag har besvarats. Drygt 1000 personer följer förvaltningen på Facebook.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet *En modern storstad med möjlighet och valfrihet för alla* kommer att uppfyllas under året. Bedömningen grundas på att samtliga fem verksamhetsområdesmål som är kopplade till inriktningsmålet bedöms att uppnås.

Hur nämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålet redovisas närmare under respektive

mål för verksamhetsområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet *I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort* uppfylls under året. Bedömningen baseras på att förvaltningen prognostiserar att sju av åtta KF-indikatorer uppnås medan en inte uppnås och att KF-aktiviteterna genomförs. Underliggande nämndmål bedöms att nås.

I Älvsjö ska alla invånare kunna växa och få en ökad självständighet. Insatser ska genomföras på ett rättssäkert och respektfullt sätt med den övergripande målsättningen att erbjuda en förändrad livssituation. För att stärka möjligheterna för människor med olika behov att bli självförsörjande deltar förvaltningen i flera olika samverkansforum. Arbetskonsulenterna arbetar för att upprätta samverkan med det lokala näringslivet.

Ekonomiskt bistånd och budget- och skuldrådgivning

Inflödet av ansökningar om ekonomiskt bistånd fortsätter att öka. Det beror bland annat på att stadsdelen växer, att staden har tagit fram flera boenden för nyanlända i Älvsjö och att nyanlända som flyttade till Älvsjö år 2017 kommer i kontakt med förvaltningen för att deras etablering har tagit slut. Samtidigt har antalet avslutade hushåll ökat. Sammantaget innebär det att antalet hushåll som är aktuella för ekonomiskt bistånd håller sig på samma nivå som i tertialrapport 1. I genomsnitt har det under året varit 201 hushåll som har beviljats ekonomiskt bistånd varje månad.

Tillgängligheten till vår budget- och skuldrådgivning har utökats genom bland annat längre öppettider för den öppna mottagningen. Verksamheten har arbetat aktivt för att stödja berörda att ansöka om skuldsanering. Hittills i år har fyrtiotre personer fått hjälp att ansöka om skuldsanering. Tjugo av dessa har redan beviljats sanering och elva har fått beslut om inledande.

Praktikplatser

Förvaltningen har under perioden tagit emot trettiofyra studenter, främst från Stockholms universitet och Södertörns högskola, som har sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU) förlagd till Älvsjös förskolor samt ytterligare en praktikant inom funktionshinderområdet.

Tillsammans med Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning kommer förvaltningen att ingå i ett så kallat VFU-kuster i samarbete med Stockholms universitet från 2020. Syftet är att effektivisera och professionalisera mottagandet av VFU-studenter och att marknadsföra staden som arbetsgivare. Förvaltningen planerar nu införandet av den nya organisationen.

Vidare har förvaltningen under vårterminen tillhandahållit praktikplatser till fjorton undersköterskestudenter.

Feriejobb

Förvaltningen höjde sin ambition när det gäller att erbjuda feriejobb denna sommar och har även gått ut med erbjudande om feriejobb på höstlovet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	1,1 %			1,2 %	1,5 %	2,8 %	2,8 %	Tertial 2 2019
   Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	0,96 %	1,31 %	0,99 %	0,97 %	1 %	1,6 %	1,6 %	Tertial 2 2019
   Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	0,67 %	0,72 %	0,62 %	0,69 %	0,7 %	1,1 %	1,1 %	Tertial 2 2019
   Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	3 st	0 st	3 st	6 st	6 st	9 st	1 050 st	Tertial 2 2019
Analys								
Tillsättningen av Stockholmsjobb styrs av Jobbtorg som enbart kunnat tillsätta ett Stockholmsjobb under perioden maj till och med augusti. Jobbtorg anser att många av våra klienter inte är redo för Stockholmsjobb eller att de arbetsplatser som Jobbtorg har tagit fram inte möter de behov som Älvsjös klienter har. Förvaltningen bedömer därför att målet för Stockholmsjobb inte kommer att nås.								
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	97			80	97	82 st	9 000 st	Tertial 2 2019
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	13			12	13	13 st	1 050 st	Tertial 2 2019
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	34			36	39	35	Tas fram av nämnden	Tertial 2 2019
   Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	80 st	33 st	47 st	72 st	80	80 st	9 000 st	Tertial 2 2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utveckla arbetet med samhällsvägledning för nyanlända, med särskilt fokus på att ge kunskaper om bostadssituationen.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna stärka samverkan kring personer med olika funktionsnedsättningar och förbättra målgruppens möjligheter att komma in på arbetsmarknaden.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Goda relationer med lokala näringslivet förbättrar möjligheterna till jobb för unga, nyanlända samt personer med funktionsnedsättning.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen når det förväntade resultatet genom att bjuda in det lokala näringslivet till samverkan. Den interna samverkan är viktig för att nå det förväntade resultatet.

Förväntat resultat

- Fler möjligheter till jobb har skapats för unga, nyanlända och personer med funktionsnedsättning oavsett kön.
- Goda relationer med företagare i Älvsjö.

Analys

Samverkan

Förvaltningen har under året stärkt resurserna till arbetsmarknadsåtgärder och arbetar mer intensivt med arbetsmarknadsinsatser och feriejobb. För att kunna erbjuda olika former av åtgärder samverkar vi med flera olika aktörer bland annat med Delegationen unga i arbete (DUA) som även omfattar nyanlända i etablering. Samverkansavtalet gäller året ut och revideras vid behov. Förvaltningen har regelbundna gemensamma ärendedragningar med DUA liksom med Jobbtorg Stockholm.

Arbetskonsulenterna har besökt olika arbetsplatser i närområdet och en sammanställning pågår av arbetsgivare som är intresserade av att samarbeta med förvaltningens socialtjänst. Sedan maj 2019 kan vi bevilja kortare praktikplatser om högst tre månader, inför att en anställning ska påbörjas.

OSA, Stockholmsjobb och övriga anställningar

Under perioden maj till och med augusti har två offentliga skyddade anställningar (OSA), ett Stockholmsjobb och ett nystartsjobb tillsatts. Målet är att tillsätta ytterligare två OSA innan årets slut. Tillsättningen av Stockholmsjobb styrs av Jobbtorg.

Feriejobb

I år sökte cirka 400 ungdomar feriejobb under sommarlovet, vilket är färre än förra året. Förvaltningen höjde ambitionen från sextio anställningar år 2018 till åttio anställningar i år. Nittiosju platser togs fram och åttio anställningar tillsattes med Älvsjöungdomar. Feriejobben erbjöds till ungdomar som aldrig har haft feriejobb tidigare och till de prioriterade grupperna som är unga som lever i familjer med långvarigt bidragsberoende, ensamkommande ungdomar samt ungdomar med funktionsnedsättning. Av anställningarna i förvaltningen gick trettiofyra till de prioriterade målgrupper varav sju till ungdomar med funktionsnedsättning. De övriga sju platserna tilldelades andra stadsdelsförvaltningar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska bjuda in det lokala näringslivet för att förbättra möjligheterna till jobb för Älvsjöborna.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

I Älvsjö är människor oavsett kön självförsörjande och vägen till arbete är kort.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen når det förväntade resultatet genom att erbjuda individuellt utformade insatser. Den enskilde är delaktig och har inflytande i sitt ärende och över det stöd som ges. All utredning inom ekonomiskt bistånd sker med hög rättssäkerhet utifrån likabehandlingsprincipen. Förvaltningen arbetar för att Älvsjöborna blir självförsörjande, till exempel genom att stärka resurserna för arbetsmarknadsåtgärder och samverka med Jobbtorg Stockholm, det lokala näringslivet och andra berörda parter. Förvaltningen deltar i ett pilotprojekt för sjukskrivna personer med Finansiell Samordning (FINSAM). Förvaltningen arbetar även vräkningsförebyggande och med budget- och skuldrådgivning. För att beakta barnrättsperspektivet görs bland annat barnkonsekvensanalyser. Genom strukturerad samhällsvägledning får nyanlända möjlighet att etablera sig i samhället. Förvaltningen erbjuder ett gott bemötande samt arbetar förebyggande och bedriver en uppsökande verksamhet.

Förväntat resultat

- Kvinnor och män har samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete
- Färre kvinnor och män i Älvsjö är beroende av ekonomiskt bistånd.
- Fler ungdomar och personer som står långt från arbetsmarknaden får arbetsmarknadsinsatser.
- Barnrättsperspektivet har genomsyrat förvaltningens verksamhet i handläggning, beslut, uppdrag och i det dagliga arbetet.

Analys

Ekonomiskt bistånd

Inflödet av ansökningar om ekonomiskt bistånd fortsätter att öka, vilket beror på att stadsdelen växer, att staden har tagit fram flera boenden till nyanlända i Älvsjö och att nyanlända som flyttade till Älvsjö år 2017 kommer i kontakt med enheten för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknad för att deras etablering har tagit slut. Utöver det har enheten tagit över cirka 15 ensamkommande som fyllt 20 år från enheten för barn och familj. Förvaltningen har under perioden januari- augusti inlett 138 utredningar, vilket är 22 utredningar fler än samma period för år 2018. Cirka 30 procent av hushållen som mottagningen har tagit emot överförs till utredningsgruppen, vilket kan jämföras med 50 procent för samma period förra året. Avdelningen har avslutat 153 hushåll under året, vilket är 71 hushåll fler jämfört med tertial 2 2018. Sammantaget gör detta att antalet hushåll som är aktuella för ekonomiskt bistånd håller sig på samma nivå som tertialrapport 1 trots det stora inflödet i mottagningen. I genomsnitt har det under året varit 201 hushåll som har beviljats ekonomiskt bistånd varje månad.

Förvaltningen har gjort en satsning på förändringsplaner i hushåll som får ekonomiskt bistånd. Nu har cirka 78 procent av de aktuella hushållen förändringsplaner jämfört med cirka 50 procent i tertialrapport 1. Syftet med förändringsplanerna är att få en uppdatering av den sökandes nuvarande situation och göra en planering utifrån helhetssituationen. Målet är att

stödja kvinnor och män att snarast möjligt bli självförsörjande.

Samverkan

Förvaltningen är pilotstadsdel för Aktivitetsplatsen som drivs av Samordningsförbundet Stockholm. Aktivitetsplatsen ska erbjuda förrehabiliterande insatser till personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Verksamheten har kommit igång under juni månad och förvaltningen har remitterat klienter.

Vi ingår även i ett Finsamteam på Jobbtorg. Finsamteamet drivs också av Samordningsförbundet Stockholm och arbetar med målgruppen brukare som behöver samordnade insatser från till exempelregion Stockholm, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Stockholms stad.

Budget- och skuldrådgivning

Budget- och skuldrådgivningen har utökat sin tillgänglighet. Vid behov kan besök även erbjudas utanför kontorstid och verksamheten håller sitt åtagande om väntetider. Barnfamiljer är en prioriterad målgrupp.

För att säkerställa likställigheten i budget- och skuldrådgivningen deltar medarbetarna bland annat i stadens handledning för budget- och skuldrådgivare samt i föreläsningar och utbildningar som bland annat Konsumentverket ordnar.

Daglig verksamhet

Långsjöns utegrupp har förändrat sin organisation för att kunna möta inkommande brukarförfrågningar. Flera medarbetare har nu kompetens för och kan arbeta inom både daglig verksamhet och utegruppen.

Socialpsykiatrin fokuserar på att nå ut till fler brukare och ökar satsningen på den öppna verksamheten genom sysselsättningsenheten Rondellen. En viktig del är att locka yngre deltagare och utveckla verksamhetens inriktning och grupper genom att informera om att verksamheten inte enbart sysslar med klassiskt hantverksinriktad verksamhet utan även satsar på att motivera till friskvård. De besöker bland annat simhallar och gym ute i samhället.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Daglig verksamhet informerar om möjligheten till sysselsättning i utegruppen genom öppet hus.	2019-01-01	2019-11-30	
	Analys Verksamheten är helt fulltalig och saknar även lokaler att bedriva sin verksamhet i efter årsskiftet, varför vi avvaktar med denna aktivitet.			
▶	Förvaltningen ska stärka sitt arbete med arbetsmarknadsåtgärder.	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Förvaltningen ska stärka sitt arbete med budget- och skuldrådgivning med fokus på ökad tillgänglighet och likställighet.	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Långsjöns utegrupp organiseras så att ny brukare kan erbjudas plats omgående.	2019-01-01	2019-10-31	

Nämndmål:

Nyanlända i Älvsjö har goda förutsättningar att integreras i samhället.

● Uppfylls helt

Beskrivning

Samhällsvägledningen utgår från besökarens fråga och egenmakt och ska ge hjälp till självhjälp. Besökaren får vägledning och stöd utifrån metoden motiverande samtal (MI). Utvecklingsarbetet sker i samarbete med andra medborgarkontor i staden och berörda fackförvaltningar. Samverkan sker också internt inom förvaltningen och med föreningar i stadsdelen.

Förväntat resultat

- Medborgarkontorets öppettider och service har utökats
- Nyanlända kvinnor och män som flyttar till stadsdelen har fått ett personligt erbjudande om samhällsvägledning
- Förvaltningen har ett aktivt samarbete med föreningar som verkar för integration.

Analys

Samhällsvägledning

Förvaltningen erbjuder samhällsvägledning till besökare på medborgarkontoret med särskilt fokus på information och stöd i etableringen till nyanlända. Medborgarkontoret har utökat öppettiderna och bemanningen med en flerspråkig samhällsvägledare. Vidare har vi i samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen en ung nyanländ som med handledningsstöd arbetar deltid som IT-värd på medborgarkontoret. Sammantaget har det stärkt tillgängligheten på medborgarkontoret.

Besöksantalet har varit högt under perioden med besökare från Älvsjö, oftast nyanlända, men också från andra delar av staden. Det beror bland annat på att Arbetsförmedlingen har dragit ner på servicen till sina kunder och hänvisat dem till medborgarkontoret. Det har lett till ett ökat antal besök med frågor om ersättnings- och arbetsmarknadsfrågor. Förvaltningen har lyft problemet i arbetsmarknadsförvaltningens nätverk. Det har resulterat i att ansvarsfördelningen tydliggjorts. Arbetsförmedlingen har en serviceskyldighet till sina kunder och ska inte hänvisa arbetssökande till medborgarkontoren.

Arbetsmarknadsförvaltningen har initierat ett försök att föra statistik över samhällsvägledningen till nyanlända i åldern 18-64 år som är under de två första årens etablering i samhället. Medborgarkontoret har fört statistik vissa veckor. De flesta vägledningssamtalen gäller att komma till Sverige samt att försörja sig och utvecklas i Sverige. Ofta handlar besöken om stöd i myndighetskontakter och frågor om uppehållstillstånd, anhöriginvandring, folkbokföring, bankärenden samt konsumentfrågor. Av dessa samtal har 53 procent varit vägledning till män och 47 procent till kvinnor.

Arbetsmarknadsförvaltningen har uppmärksammat vårt arbete med att ta emot IT-värdar och bjöd in förvaltningen att delta i en paneldiskussion på ett inspirationsevent med interna och externa aktörer för att sprida de goda erfarenheterna från Älvsjö.

Förvaltningens samhällsvägledare samverkar med såväl andra stadsdelsförvaltningar som med fackförvaltningar för att bättre kunna möta besökarna och anpassa vägledningen i olika frågor.

Förvaltningen har fört dialog med Stiftelsen Hotellhem i Stockholm (SHIS) om den omflyttning av boende på anläggningsboendena i stadsdelen som skett under våren samt planerat inför inflyttningen till ett nytt anläggningsboende för större familjer som startade i augusti.

Medborgarkontoret samarbetar med lokala föreningar som erbjuder stöd och aktiviteter för nyanlända och diskuterar möjligheter till insatser för de nyanlända familjer som flyttar till Älvsjö.

Samverkan för barn och unga

Öppna förskolan bidrar till att nyanlända ges förutsättningar att integreras i samhället och ger stöd i föräldraskapet genom att informera om sin verksamhet bland annat i samarbete med BVC-mottagningen i Älvsjö.

Fältgruppen i Älvsjö har kontakt med Stadsmissionen och SHIS för att diskutera samverkan och inventera behov om samarbeten. De har besökt de tre boendena som Stadsmissionen ansvarar för i Älvsjö, träffat ungdomarna och planerat aktiviteter inför hösten.

Fritiden genomför uppsökande arbete i skolmiljön och i samverkan med SHIS och Stadsmissionen. I den mån målgruppen är rätt bjuder man in till såväl parkleken som Ungdomens Hus.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/pojkar	Utfall kvinnor/flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel nyanlända kvinnor och män som får ett personligt erbjudande om samhällsvägledning inom en månad från det att stadsdelsförvaltningen har fått underlag över inflyttade till stadsdelsområdet.	100 %	87 %	13 %		100 %	100 %		Tertial 2 2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen fortsätter att utveckla samarbetet med föreningar och andra aktörer för att underlätta för nyanlända att komma in i samhället.	2019-01-01	2019-12-31	
 Förvaltningen ska i samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen återigen erbjuda en ung nyanländ person arbete som it-värd på medborgarkontoret.	2019-01-01	2019-12-31	
 Förvaltningen ska samverka internt för att utveckla arbetet med mottagande av nyanlända.	2019-01-01	2019-12-31	
 Förvaltningen ska stärka sitt vräkningsförebyggande arbete genom att rekrytera en bostadskonsulent.	2019-01-01	2019-12-31	Avvikelse
Analys Antalet barnfamiljer som bor under osäkra boendeförhållanden eller i tillfälliga boenden är väldigt få. Fram till årsskiftet har en konsult uppdraget att arbeta vräkningsförebyggande och att stödja bostadslösa personer att hitta eget boende i avvaktan på beslut om ny lösning inom förvaltningen.			
 Förvaltningen ska utveckla arbetssätt för att nå nyanlända kvinnor och män med erbjudande om samhällsvägledning.	2019-01-01	2019-12-31	
 Förvaltningen ska utveckla arbetssätt och aktivt vägleda de nyanlända i bostadsfrågor.	2019-01-01	2019-12-31	
 Medborgarkontorets öppettider och bemanning ska utökas och fler IT-platser ska erbjudas besökarna.	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet *Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i* uppfylls under året. Bedömningen baseras på att förvaltningen prognostiserar att samtliga KF-indikatorer nås och att KF-aktiviteterna genomförs. Underliggande nämndmål bedöms att uppfyllas

Samverkan för trygghet

Trygghetsfrågorna är prioriterade i förvaltningen och sedan i mars har arbetet förstärkts genom avdelningen för samhällsutveckling. Där samlas verksamheter inom fritid, stadsmiljö, prevention och säkerhet.

Samverkan är central i trygghetsarbetet och består i såväl interna kontakter och samarbeten inom staden som med Älvsjöborna och externa aktörer som Polismyndigheten och räddningstjänsten. En trygghetsdag tillsammans med externa aktörer har genomförts.

Trygghetsinvesteringar som bygger på resultatet av bland annat trygghetsvandringar har genomförts i den fysiska miljön i våra parker och naturområden. Bland annat har en gammal och sliten grusplan i Solbergaskogen fått ny beläggning i form av konstgräs. Två utegym har anlagts, ett vid fotbollsplanen i Solbergaskogen och ett vid skateparken i Solbrännan. Detta för att attrahera fler målgrupper och öka tillgängligheten.

Hot och våld i nära relationer

Förvaltningen har inventerat utbildningsnivån för frågor kring "Hot och våld i nära relationer". Chefer genomför socialstyrelsens webbutbildning inom området. Flera verksamheter kommer fortsätta vidareutbilda medarbetare och upprätta rutiner för att snabbt kunna agera vid misstanke om hot och våld.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk- och sårbarhetsanalys (RSA)						100 %	100 %	2019
● Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor				79 %		82 %	77 %	2019
● Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning				70 %		71 %	71 %	2019
● Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden				75 %		71 %	71 %	2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön 						88 %	88 %	2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med bostadsbolagen och stadsdelsnämnderna utveckla samverkan mot våldbejakande extremism.	2019-01-01	2019-08-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna inventera behovet och lämplig geografisk placering av nya parklekar.	2019-01-01	2019-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna och de ekonomiska konsekvenserna för fler parklekar med djur i staden.	2019-01-01	2019-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna verka för att utreda vilka områden som kan läggas till - och utöka redan godkända områden – som platser där stadens ordningsvakter verkar för att skapa trygghet för medborgarna.	2019-01-01	2019-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och i samverkan med polis och fritidsverksamhet inrätta och bidra till lokala operativa samverkansforum för barn i behov av samlade insatser från skola och socialtjänst.	2019-01-01	2019-12-31	
  Trafiknämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna till utveckling av Stockholms stadsmiljöer genom exempelvis brukaravtal för skötsel av parklekar eller stadsodling.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Barn och ungdomar i Älvsjö är aktiva och trygga i sina fritidsverksamheter.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Ungdomens hus

Ungdomens hus ska uppnå målet och de förväntade resultaten genom att erbjuda verksamhet för åldersgruppen 13-18 år. Grunden för verksamheten är att ungdomar själva har möjlighet att tillsammans med personalen planera och genomföra aktiviteter i en stimulerande och trygg miljö. Besöksstatistik och brukarundersökningarna visar att besöksfrekvensen ökar och att flickor är väl representerade i verksamheten. Ambitionen är att andelen flickor ska vara fortsatt hög. Fritidsledarna ska arbeta uppsökande på skolorna och motivera fler ungdomar att engagera sig i olika idrotts- och kulturaktiviteter med särskilt fokus på nyanlända. Ungdomens hus har också ambitionen att tillhandahålla läxhjälp. Fritiden anordnar även ett brett utbud av lovaktiviteter.

Det är centralt att i det förebyggande arbetet samarbeta med skolorna, fältassisterna, preventionssamordnaren och polisen. Arbetet med MVP (Mentorer i våldsprevention) ska utvecklas i samarbete med skolorna för att skapa en trygg miljö för ungdomar både i och

utanför skolan.

Parkleken Kristallen

Parkleken ska uppnå målet och de förväntade resultaten genom att erbjuda verksamhet för alla barn och deras föräldrar. Grunden för verksamheten är att barnen själva har möjlighet att tillsammans med personalen planera och genomföra aktiviteter i en stimulerande och trygg miljö. Utemiljön i parkleken Kristallen är utrustad och tillgänglighetsanpassad och har ett särskilt fokus på natur och djurskötsel. Parkleken ska utvecklas ytterligare och eftersträva längre öppettider exempelvis genom att engagera föreningar med barn- och ungdomsverksamhet såsom Solberga bollklubb, scouterna med flera.

Besöksstatistik visar att besöksfrekvensen ökar och att flickor är väl representerade i verksamheterna. Ambitionen är att andelen flickor ska vara fortsatt hög och att även nå nyanlända barnfamiljer.

Förväntat resultat

- Antalet deltagare i fritidsverksamheterna ökar
- Nya målgrupper har attraherats av aktiviteterna
- Tillgängligheten har ökat
- Förvaltningen har vidareutvecklat arbetet med programmet Mentorer i våldsprevention (MVP).

Analys

Ungdomens hus och parkleken Kristallen

Ungdomens hus har i snitt haft cirka 70 besökare på vardagar och 80-90 på fredagar. Fördelningen mellan flickor och pojkar är jämn. De flesta är i högstadietåldern och kommer från olika stadsdelar och kommuner. Älvsjö är en knutpunkt där många ungdomar träffas och knyter kontakter.

Under de tre veckor i sommar som Ungdomens hus var stängt ordnades andra aktiviteter tillsammans med fältassistenterna.

Både Ungdomens hus och parkleken Kristallen arbetar aktivt med barns och ungdomars inflytande i sina råd. Det finns arbetssätt och metoder för att fånga upp och ta tillvara besökarnas önskemål och åsikter om verksamhet och innehåll. Deltagarna är med och planerar och genomför aktiviteter och evenemang, som Barnens dag i parkleken och Multi Kulti på Ungdomens hus.

Genom uppsökande arbete främst på de kommunala skolorna nås nya besökare till fritidsverksamheterna. Även kontakten med Engelska skolan är bra och många elever därifrån deltar i eftermiddagsaktiviteterna.

Gruppen ”unga tjejers organisering” som startade i våras har fortsatt. Femton tjejer har ingått i gruppen som är ett viktigt forum när det gäller att prata om otrygghet och utsatthet.

Fritiden arbetar både övergripande och ute i verksamheterna med att ta fram och testa nya arbetssätt. Med MVP som värdegrund fångar vi upp och bemöter alla besökare på ett öppet, jämställt och tolerant sätt.

Sommarkoloniverksamheten

Stadsdelsförvaltningarna har tillsammans planerat sommarkoloniverksamhet och tagit fram kollokatalogen som gavs ut på fjorton olika språk. I år kom 351 ansökningar in till Älvsjö stadsdelsförvaltning, vilket är en ökning med 59 ansökningar eller 17 procent jämfört med föregående år. Av de sökande var 231 flickor och 120 pojkar. Slutligen tackade 233 barn ja till den erbjudna platsen varav 145 flickor och 88 pojkar. I jämförelse med 2018 var det 28 fler barn som tackade ja till en plats.

Nitton Älvsjöbarn har deltagit i stadens kolloverksamhet för barn med funktionsnedsättning.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel ungdomar som är nöjda med Ungdomens Hus						85 %		2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen erbjuder ett brett utbud av lovaktiviteter	2019-01-01	2019-12-31	
 Förvaltningen erbjuder ungdomar läxhjälp	2019-01-01	2019-12-31	
 Förvaltningen ska arbeta uppsökande för att nå nyanlända barn och ungdomar	2019-01-01	2019-12-31	
 Förvaltningen ska inkludera barn och unga med funktionsnedsättning i egna kultur och fritidsaktiviteter.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Vuxna och barn som har utsatts för våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck, får stöd och skydd utifrån sina behov.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen når det förväntade resultatet genom att erbjuda individuellt utformade insatser och utbildning inom verksamhetsområdet.

Förvaltningen driver Relationsvåldscentrum Sydväst (RVC) i samverkan med övriga stadsdelsförvaltningar inom region Sydväst, det vill säga Hägersten-Liljeholmen och Skärholmen. Verksamheten är belägen i Skärholmen och omfattar både myndighetsutövning och utförande av insatser.

Kvinnor och män:

- som är utsatta för våld i nära relation eller hedersrelaterat våld får stöd och skydd. Regionen arbetar uppsökande och har informationsinsatser till andra relevanta aktörer som möter målgruppen. Personer som har haft insatser från regionen på grund av våld i nära relation och/eller hedersrelaterat våld upplever att våldet upphör.
- erbjuds föräldrastöd för att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck. De som brutit med

sin familj får stöd att skapa nya nätverk efter avslutad placering.
- som utövar våld får stödinsatser för att upphöra med våldsutövandet. Arbetet utvecklas inom Relationsvåldscentrum Sydväst i samverkan med polis.

Förväntat resultat

- Medarbetare har ökad kunskap om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.
- Minst 85 procent av dem som har haft en insats eller utredning genom Relationsvåldscentrum Sydväst upplever att allt våld har upphört efter avslutad utredning/insats.

Analys

Inventering av hur många som har genomfört olika utbildningar och kurser inom Hot och våld i nära relationer har slutförts. Inventeringen ligger till grund för framtida kompetenssatsningar.

Chefer har genomfört Socialstyrelsens webbutbildning om våld mot äldre. Medarbetare från några verksamheter kommer att genomföra samma utbildning för att säkerställa att de har kunskaper för att kunna uppmärksamma och hantera våld i nära relationer. Som ett resultat av genomförda utbildningar kommer Älvsjö servicehus och hemtjänst under hösten arbeta med stadens folder "Våldet går inte i pension" samt att göra den tillgänglig för brukare och anhöriga.

Flera medarbetare har genomfört utbildning i Freda kortfrågor som är en bedömningsmetod för att öka möjligheterna att upptäcka våldsutsatta.

Förvaltningens förskolor har rutiner för att uppmärksamma och göra orosanmälan till socialtjänsten vid misstanke om att barn far illa.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbetssätt utvecklas för att ge stöd till personer som brutit med sin familj utifrån att de utsatts för hedersrelaterat våld.	2019-01-01	2019-12-31	
 För att mäns våld mot kvinnor ska upphöra arbetar Relationsvåldscentrum Sydväst med stadens övriga relationsvåldscentrum med att utveckla arbetssätt för att arbeta med våldsutövare.	2019-01-01	2019-12-31	
 Förvaltningen ska genomföra Stockholms stads program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2017-2020.	2019-01-01	2019-12-31	
 Förvaltningen ska inventera redan genomförda utbildningar, kurser och kunskapsnivå om våld i nära relationer för att undersöka behovet av och genomföra nya utbildningar.	2019-01-01	2019-10-31	
 Förvaltningen ska stärka sin samverkan med Relationsvåldscentrum Sydväst.	2019-01-01	2019-12-31	
 Relationsvåldscentrum Sydväst samverkar med de övriga relationsvåldscentrummen för att följa upp effekterna av sin verksamhet.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Älvsjö är en trygg och välskött stadsdel att bo och vistas i.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen har flera samverkansforum som arbetar för att öka tryggheten i stadsdelsområdet. Tryggt Älvsjö är en grupp med fastighetsägare och boendeföreningar i centrala Älvsjö och Solberga som träffas varje höst och planerar och genomför en trygghetsvandring med kommunpolisen och trafikkontoret för att identifiera vad som behöver förbättras i stadsmiljön.

Förbättring av belysningen i parker fortsätter tillsammans med trafikkontoret. Nämnden söker ytterligare medel för trygghetsskapande åtgärder under 2019.

Skötsel och städning av stadsdelens parker och naturområden följs regelbundet upp av förvaltningen tillsammans med entreprenören. Avtal, egenkontroll och de felanmälningar som kommer in ligger till grund för uppföljningen.

Förvaltningens trygghets- och säkerhetsarbete bygger på Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021 samt på förvaltningens krisledningsplan. Trygghetshöjande insatser genomförs i samverkan med invånare, kommunpolis och andra aktörer i civilsamhället. Otrygga platser identifieras genom analys av stadens trygghetsmätningar, trygghetsvandringar och nätvandring. Förvaltningen arbetar även förebyggande genom till exempel tillsyn av folköl och tobak, fältverksamhet samt föräldrastödsprogram.

Förväntat resultat

- Upplevelsen av trygghet har ökat hos både kvinnor och män i Älvsjö
- Älvsjöbornas nöjdhet med städning och skötsel av parker har ökat
- Förvaltningen har höjt kompetensen vid krishantering
- Förvaltningen har genomfört stadens program för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (ANDT).

Analys

Flera av nämndens trygghetsinvesteringar pågår eller är färdiga. Två nya utegym i har färdigställt och öppnats för allmänheten - ett i parken Solbrännan och ett i Solbergaskogen. Arbetet med konstgräsplanen i Solberga pågår. De trygghetsmedel som nämnden sökte i tertialrapport 1 beviljades. Det gäller medel för en mindre konstgräsplan i lekparken Apelsinen och för kompletterande belysning i Prästgårdsparken. Ytterligare trygghetsmedel söks i samband med denna tertialrapport.

En trygghetsvandring genomfördes i maj i Lerkrogsparken, Prästgårdsstråket och Solbrännan för att gå igenom de synpunkter som kommit in om dessa platser. En mindre medborgardialog genomfördes i skateparken Solbrännan i början av sommaren. Som ett resultat av dialogen har förvaltningen anlagt en ny entré med trappa, en grillplats, fler sittplatser i form av gradänger samt klippt ner och glesat ut buskage för att förbättra insynen i parken.

Under våren delades en enkät ut till ungdomarna på de två högstadieskolorna i Älvsjö. Resultatet ligger till grund för höstens trygghetsvandring med ungdomarna i området där de bor men även i centrum och runt pendeltågsstationen. Trygghetsvandringen avslutas med en gemensam diskussion om otrygga platser och annat som ungdomarna känner sig otrygga kring. Det var utifrån en sådan trygghetsvandring som stadsdelen tillsammans med polisen beslutade att ha en nätvandring, det vill säga en trygghetsvandring på nätet, för unga flickor vilken genomfördes under våren.

För att minska nedskräpningen har solstädning genomförts under sommaren i populära picknickparker och vid Långsjöbadet. Det innebär att dessa parker har städats även på helgerna vid vackert väder.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶	Förvaltningen ska erbjuda föräldrastödsprogram för nyanlända föräldrar.	2019-01-01	2019-12-31	
▶	Förvaltningen ska genomföra stadens ANDT-program.	2019-01-01	2019-12-31	
▶	Förvaltningen ska genomföra utbildning i psykosocialt omhändertagande för att öka kompetensen hos stödpersonerna och stärka beredskapen i händelse av extraordinär händelse.	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Förvaltningen ska i samverkan med kommunpolisen genomföra en trygghetsdag för Älvsjöborna.	2019-01-01	2019-12-31	
▶	Förvaltningen ska i samverkan med kommunpolisen genomföra en trygghetsvandring för ungdomar i stadsdelsområdet.	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Förvaltningen ska i samverkan med kommunpolisen och andra stadsdelsförvaltningar inom lokalpolisområdet Globen delta i nätvandring för unga flickor.	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Förvaltningen ska revidera den lokala handlingsplanen mot våldsbejakande extremism.	2019-01-01	2019-12-31	
▶	Ny belysning i Standarparken och Solbergaskogen.	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Söka ytterligare medel för trygghetsskapande åtgärder i parker.	2019-01-01	2019-07-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet *I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige* uppfylls under året. Bedömningen baseras på att förvaltningen prognostiserar att samtliga KF-indikatorer nås och att KF-aktiviteterna genomförs. Underliggande nämndmål bedöms att nås.

Förskolans läroplansområden

Den 1 juli 2019 trädde den nya reviderade läroplanen i kraft och samtidigt ändrades befattningsbenämningen för chefer inom förskola till rektorer.

Under perioden har rektorerna och de pedagogiska ledarna deltagit vid två utbildningstillfällen som arrangerats av utbildningsförvaltningen under temat undervisning i förskolan. Under juni månad genomförde utbildningsförvaltningen Förskolesummit 2019, där chefer och pedagogiska ledare under två dagar fick ta del av föreläsningar och workshops där en rad forskare inom förskoleområdet deltog. Förvaltningen har genomfört en storföreläsning om undervisningsbegreppet för samtliga förskollärare och barnskötare.

Förvaltningen har tagit fram en gemensam målbild och strategi för det fortsatta arbetet med att införa läroplanen. Parallellt med de gemensamma insatserna genomför också respektive enhet insatser för att införa den nya läroplanen.

Digital kompetens

Alla förskoleenheter har sedan tidigare startat arbetet med Skolplattformens närvaro- och frånvarosystem. Under perioden har fokus varit att se över förskolornas olika rutiner och arbetssätt för att det nya digitala systemet ska fungera optimalt och bidra till minskad administration för pedagogerna. I ambassadörsnätverket har framgångsrika arbetssätt har diskuterats. Önskemål och förbättringsförslag till leverantören har tagits fram.

Förberedelser för att ta Skolplattformens övriga delsystem i bruk har pågått under en längre period. Nyckelpersoner har utsetts och under augusti har arbetet intensifierats. En målbild och strategi har tagits fram där de olika förskoleenheternas behov av stöd och kompetensutveckling framgår.

Enligt läroplanen ska förskolan bidra till att utveckla barns digitala kompetens. Förskoleenheterna har i samarbete med stadsdelens projektledare och medieteket utvecklat sitt arbete med digitala verktyg. Digitaliseringsnätverket har lyft fram flera goda exempel på framgångsrika arbetssätt som bidrar till ett gemensamt lärande. Exempel på detta är bland annat Green Screen-tekniken. En annan teknik som har bidragit till ett gemensamt digitalt lärande är användandet av appen PicCollage som används för att göra bildcollage.

Ledarskaps- och kompetensutveckling

Personal- och kompetensförsörjning är en av de viktigaste strategiska frågorna för förskolan de kommande åren. Den reviderade läroplanen föreskriver att legitimerade förskollärare ska ansvara för undervisning. Det gör att kompetensförsörjningsuppdraget blir än viktigare. Älvsjöes förskolor har idag en relativt hög andel förskollärare och når stadens mål.

Flera övergripande kompetensutvecklingsinsatser genomförs genom att barnskötare ges möjlighet att utbilda sig till förskollärare och de barnskötare som saknar barnskötarutbildning ges möjlighet utbilda sig.

Förskolornas kockar har under våren genomgått en utbildning i livsmedelshygien.

Samverkan

Förvaltningen arbetar utifrån stadens riktlinjer om övergång mellan förskola och grundskola. En lokal handlingsplan har tagits fram i samarbete med utbildningsförvaltningen. Planen ger förutsättningar för barnens långsiktiga utveckling och lärande och barn som behöver extra stöd ska prioriteras. En revidering av handlingsplanen påbörjas under höstterminen 2019.

För att tillhandahålla barnomsorg på obekvämt arbetstid samverkar förvaltningen med Skärholmens och Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltningar.

Förskoleutbyggnad

Barnomsorgsgarantin har uppfyllts under de åtta första månaderna.

Enligt befolkningsprognosen ökar antalet barn i åldern 1-5 år i Älvsjö med cirka 70 barn från 2019 till 2022 och störst behov av förskoleutbyggnad är i kvarteret Kabelverket/Älvsjöstaden och Solberga. Under februari och mars har förvaltningen utökats med tre förskolor - Mineralen, Viveln, Skattkistan - samt en ny avdelning i en befintlig förskola.

Förskolan Baltazar har på grund av utbildningsförvaltningens behov av plats avetablerats och ersatts av den nya förskolan Viveln. Förskolan Mineralen med fem avdelningar öppnade under mars för att möta det ökade behovet av förskoleplatser i området. Förskolan Skogsglantan, som ska avvecklas under januari 2020, har i mars månad bytt namn till Skattkistan

och personal och barn kommer att flytta till nya förskolelokaler i slutet av året.

Förvaltningen har beställt förslagshandlingar från SISAB för att uppföra en ny förskola på den fastighet där förskolan Skogsglantan idag ligger.

Samtliga kommunala förskolor är tillgänglighetsanpassade.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	41,9 %	2 %	40 %	41,7 %	41 %	41 %	41 %	Tertial 2 2019
  Andel nöjda föräldrar till barn i förskolan				90 %		90 %	90 %	2019
  Antal barn per grupp	16,1 barn/avd.			15,9 barn/avd.	16 st	16	16	Tertial 2 2019
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	5 st			5,1 st	4,9 st	4,9	4,9	Tertial 2 2019
  Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget				3,6		3,8	3,8	2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda sommarkolloversamhetens avgiftsmodell, både gällande dygnsavgiften per barn och de inkomstspann som ligger till grund för de olika avgiftsnivåerna	2019-01-01	2019-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla arbetssätt och rutiner för att säkerställa att utbildningsnämndens samordningsansvar för elever med upprepade och längre frånvaro är väl fungerande oavsett huvudman	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Älvsjös förskolor ger alla barn de bästa förutsättningarna att nå sin fulla potential.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förskolan ska uppnå målet och de förväntade resultaten genom att bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete för att säkerställa en likvärdig förskola som är trygg, säker och håller hög pedagogisk kvalitet, utifrån läroplanens mål och stadens skolprogram.

Kvalitetsredovisningen för 2018 visar att Älvsjös förskolor har goda resultat både i stadens förskoleundersökning och i utfallet av stadens kvalitetsindikator. I redovisningen har ett antal utvecklingsområden definierats och tre av dem har särskilt hög prioritet. Införandet av den nya läroplanen och undervisningsbegreppet, digitalisering och ökad likvärdighet.

Förskolan får en ny läroplan som träder i kraft den 1 juli 2019. Planen sätter bland annat fokus på förskolläraernas ansvar för undervisningen och att utbildningen ska ge barnen förutsättningar att utveckla sin digitala kompetens. Förvaltningen har därför lyft fram dessa frågor tillsammans med naturvetenskap, matematik och språkutveckling som särskilt viktiga utvecklingsområden. Även resultatet i kvalitetsindikatorn stödjer denna prioritering. Detta kräver stora utbildningsinsatser. Vissa kommer att genomföras i samarbete med övriga stadsdelar och utbildningsförvaltningen och då är målgruppen förskolechefer och pedagogiska ledare. Förvaltningen kommer även anordna egna storföreläsningar för både barnskötare och förskollärare under våren.

Förvaltningen har anställt en projektledare för att leda arbetet med förskolans digitalisering. Projektledaren kommer vara ett viktigt stöd till såväl ledning som pedagoger för att utveckla sina arbetssätt.

Förväntat resultat

- Förskolorna uppfyller läroplansmålen genom att höja resultatet i stadens kvalitetsindikator
- Föräldrar till såväl pojkar som flickor i förskolan upplever att deras barn får möjlighet att utvecklas
- Föräldrar till såväl pojkar som flickor upplever att deras barn använder digitala verktyg för sitt lärande.

Analys

Nämndens mål täcker in den nya läroplanens fem områden: Normer och värden, Omsorg, utveckling och lärande, Barns delaktighet och inflytande, Förskola och hem samt Övergång och samverkan med skolan. Målen täcker även in stadens skolprogram.

Förskoleenheterna har prognostiserat att de ska uppfylla sina enhetsmål med förväntade resultat. Enheternas arbete med årets kvalitetsredovisning har påbörjats och ska vara klara i oktober och nämndens kvalitetsredovisning biläggs verksamhetsberättelsen. Där redovisas även resultatet av årets förskoleundersökning. Ambitionen är att höja resultatet i stadens kvalitetsindikator. Det kommer dock bli svårigheter att fullt ut jämföra årets resultat med tidigare år, då staden har reviderat kriterierna utifrån nya läroplanen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel föräldrar som upplever att ens barn på förskolan ges möjligheter att utvecklas oberoende av kön.				94 %		94 %		2019
 Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökningen avseende omsorg, utveckling och lärande				84 %		84 %		2019
 Andel nöjda föräldrar i öppna förskolans brukarundersökning				96 %		96 %		2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska i samarbete med utbildningsförvaltningen samordna barnens övergång mellan förskolans och skolans verksamheter.	2019-01-01	2019-12-31	
 Förvaltningen ska i samverkan med utbildningsförvaltningen föra dialog kring resultatutvecklingen i förskolans kvalitetsredovisningar för att säkerställa och utveckla stadens systematiska kvalitetsarbete.	2019-01-01	2019-12-31	
 Förvaltningen ska i samverkan med utbildningsförvaltningen genom Medioteket och IKT-enheten vara drivande i digitaliseringsarbetet inom förskolan.	2019-01-01	2019-12-31	
 Förvaltningen ska identifiera eventuella brister i förskolors och förskolegårdars tillgänglighet och åtgärda dessa.	2019-01-01	2019-12-31	
 Förvaltningens öppna förskola ska arbeta uppsökande riktat till nyanlända småbarnsföräldrar.	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet *I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet* uppfylls under året. Bedömningen baseras på att förvaltningen prognostiserar att samtliga KF-indikatorer som mäts under perioden nås och att KF-aktiviteterna genomförs. Underliggande nämndmål bedöms att nås.

Förvaltningen erbjuder individuellt utformade insatser och den enskilde är delaktig och har inflytande över sitt ärende och det stöd som ges.

I samarbete med utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen ser förvaltningen över hur skolsociala stödteam skulle kunna utformas såväl centralt som lokalt och hur dessa ska organiseras. Den kartläggning som har genomförts på grundskolor i Älvsjö av barn och ungdomar med skolproblematik i form av hög frånvaro det vill säga 20 procent eller mer, visar att det rör sig om totalt cirka 90-tal barn och ungdomar. När det gäller specifika barn och ungdomar i Älvsjö med en skol- eller social problematik har familjebehandlarna arbetat med sju ärenden under året. Sex av dessa pågår fortfarande, ett avslutades då behovet av stöd tillgodoses av annan huvudman. Familjebehandlarna har även utfört vård i form av samtalsstöd till några ungdomar som fått ungdomstjänst som påföljd.

Förvaltningen deltar i olika samverkansforum för att stärka stödet till barn och unga. Till exempel samverkar avdelningen kring barn i behov av särskilt stöd från både kommun och hälso- och sjukvård (BUS). Avdelningen samverkar även med polis, förskola, fritid och skola inom bland annat formen för ROS-samverkan (ROS står för Rektorer och stadsdel i samverkan).

Rutiner för hur allvarsamtalen ska hanteras har tagits fram och ska beslutas i berörda verk-

samheter. Fram till dess att arbetssättet är förankrat träffar mottagningsgruppen inom barn och familj samtliga barn och ungdomar tillsammans med vårdnadshavare där det inkommit en orosanmälan gällande misstanke om brott vilket är att likställa med allvarssamtal. Utformning av samtalen kommer att ske utan delaktighet från Polisen som uppgivit att de inte har resurser.

Dialog pågår även inom förvaltningen om hur arbetet med sociala insatsgrupper ska organiseras. Under hösten 2019 kommer förvaltningen utreda hur behovet ser ut för att därefter organisera insatsen.

Förvaltningen har under året regelbundet deltagit i stadens dialoggrupp med Region Stockholm för att säkerställa att den nya lagen om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård (LUS) följs och att samverkan kring individer som skrivs ut från slutenvården fungerar optimalt för brukarna. Som ett led i detta har en särskild rutin tagits fram och alla in- och utskrivningsmeddelanden följs noga.

Vidare arbetar förvaltningen aktivt med att förverkliga stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning till exempel genom att utveckla olika processer och förhållningssätt både utifrån ett brukar- och medarbetarperspektiv. Funktionshinderperspektivet lyfts fram i olika samverkansforum, både internt på exempelvis arbetsplatsträffar men även externt.

Under våren har förvaltningen tillsammans med stadsdelsförvaltningarna Skärholmen och Hägersten-Liljeholmen tagit fram en boendeplan för personer med funktionsnedsättning. Boendeplanen visar att det saknas boenden för personer med funktionsnedsättningar och att det behövs fler boendeformer.

Utförare LSS och utförare socialpsykiatri arbetar för att skapa en aktiv fritid och främja en gynnsam hälsa. Dels utifrån de framgångsfaktorer som tagits fram i samarbete med idrottsförvaltningen samt genom aktiviteter som erbjuds på enheterna.

Förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare

Arbetet fortsätter för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndshandläggare. Staden har under sommaren fattat beslut om en ny handlingsplan med fokus på jämställdhet och att förebygga hot och våld. Det fortsatta arbetet kommer att ske i dialog med berörda medarbetare och skyddsombud. Förvaltningen har under perioden rekryterat flera chefer inom socialtjänstavdelningen, både avdelningschef, enhetschef och biträdande enhetschef. Personalomsättningen på en av enheterna har varit hög och arbetsgivaren har tillsammans med de fackliga förbunden arbetat med att förbättra arbetssituationen och arbetsklimatet på den enheten.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och unga som bedöms ha skyddsbehov som har kunnat placeras under trygga förhållanden	100	100 %	100 %		100	100 %	100 %	Tertial 2 2019
   Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12	80,8 %	75,8 %	89,5 %	80,9 %	84 %	84 %	84 %	Tertial 2 2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
månader efter avslutad insats.								
Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering				97 %		91 %	Öka	2019
Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering				96 %		91 %	Öka	2019
Andel enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatri				57,89		25 %	25 %	2019
Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	62,5 %	57,1 %	70 %	55,6 %	60 %	50 %	42 %	Tertial 2 2019
Andel meddelanden om avhysning som inkommit till förvaltningen från Kronofogdemyndigheten som kunnat avvärjas	100 %				50 %	50 %	tas fram av nämnd	Tertial 2 2019
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				95 %		90 %	90 %	2019
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				78 %		78 %	78 %	2019
Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes				78 %		80 %	80 %	2019
Andel ungdomar som i stockholmsenkäten skattar sin hälsa som god				84,1 %			-	2019
Analys Indikatorn utgår från Stockholmsenkäten som inte genomförs 2019 varför vare sig mål eller prognos lämnas.								
Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol				64 %			-	2019
Analys Indikatorn utgår från Stockholmsenkäten som inte genomförs 2019 varför vare sig mål eller prognos lämnas.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika				97 %			-	2019
Analys Indikatorn utgår från Stockholmsenkäten som inte genomförs 2019 varför vare sig mål eller prognos lämnas.								
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak				92 %			-	2019
Analys Indikatorn utgår från Stockholmsenkäten som inte genomförs 2019 varför vare sig mål eller prognos lämnas.								
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte blivit utsatta för hot och våld							-	2019
Analys Indikatorn utgår från Stockholmsenkäten som inte genomförs 2019 varför vare sig mål eller prognos lämnas.								
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte burit vapen							-	2019
Analys Indikatorn utgår från Stockholmsenkäten som inte genomförs 2019 varför vare sig mål eller prognos lämnas.								
  Antal vräkningar som berör barn	0	0	0		0	0	tas fram av nämnd	Tertial 2 2019
  Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				85 %		92 %	92 %	2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna fortsätta att utveckla stödet till elever med funktionsnedsättning som går ut ungdomsgymnasiet och gymnasiesärskolan.	2019-01-01	2019-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ansvara för att barnskötare, socialsekreterare och medarbetare inom äldreomsorgen erbjuds vidareutbildning och kompetensutveckling.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med idrottsnämnden, stadsdelsnämnderna och civilsamhällets aktörer utveckla hälsofrämjande insatser för personer med funktionsnedsättningar.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna följa upp konsekvenser av nya utskrivningsregler för brukare som kommer från slutenvård.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna göra en översyn av gällande riktlinjer med inriktning att alla	2019-01-01	2019-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
stadsdelsnämnder ska inrätta lokala operativa samverkansforum för samverkan mellan skola, socialtjänst och polis.			
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med landstinget utveckla en stadsövergripande handlingsplan för att förebygga självmord.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda en komplettering av stadens relationsvårdcentrums verksamhet så att den även inkluderar stöd till barn som upplevt våld.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda om det är möjligt att utveckla boendestöd inom missbruksområdet.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda vilka möjligheter det finns och vilka insatser som skulle krävas, i fall av våld i nära relationer, att se till att det är den våldsutsatta parten och inte våldsutövaren som bor kvar i det gemensamma boendet.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av riktlinjerna för hur socialtjänsten agerar när ett barn eller en ungdom stängs av från skolan med sikte på snabbare insatser.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn avseende stadens ungdomsmottagningar gällande bland annat organisation och huvudmannaskap.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna att införa kompetenshöjande insatser om könsstymning genom att införa en särskild utbildning som riktas till personal inom skola, vård och socialtjänst.	2019-01-01	2019-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetssätt för att säkerställa att allvarssamtal med ungdomar och deras föräldrar samt polis ska hållas inom 48 timmar efter det att det kom socialtjänsten till kännedom att den unge för första gången begått eller misstänks ha begått brott.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

I Älvsjö får barn och familjer som är i behov av stöd insatser i tid. Insatserna präglas av hög kvalitet, rättssäkerhet och kunskapsbaserade metoder.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen når det förväntade resultatet genom att erbjuda individuellt utformade insatser. Den enskilde är delaktig och har inflytande i sitt ärende och över det stöd som ges. Förvaltningens arbete med tidiga förebyggande insatser av preventionssamordnare, fältassistenter och ungdomsmottagning ska stärka barns och ungas skyddsfaktorer. Barn och unga i behov av stöd får insatser i tid och föräldrar får verktyg att klara sitt föräldraskap genom familjebehandling och föräldrastödsprogram. Genom olika arbetssätt stärks barn och ungas delaktighet i handläggningen och i det stöd som ges. Förvaltningen samverkar med interna och externa aktörer, så som polis, förskola, fritid och skola. Förvaltningen ska erbjuda ett gott bemötande samt arbeta förebyggande och bedriva en uppsökande verksamhet.

Förväntat resultat

- Barnrättsperspektivet har genomsyrat förvaltningens verksamhet i handläggning, beslut, uppdrag och i det dagliga arbetet.
- Flickors och pojkars rätt till likabehandling och skydd mot diskriminering har säkerställts
- Samverkan har stärkts med interna och externa aktörer.
- Förvaltningen har infört arbetssättet sociala insatsgrupper.
- Inga barnfamiljer kända av socialtjänsten har vräkts.

Analys

Förvaltningen har under året undersökt hur många flickor och pojkar som kan ha behov av att delta i skolsocialt stödteam. Under hösten ska vi titta närmare på hur det exakta behovet av insatsen skolsocialt stödteam ser ut för att sedan påbörja arbetssättet i samverkan med skolan.

Även internt finns olika samverkansforum när det gäller barn och familj. I och med att ansvaret för preventionssamordnare och fältverksamheten numera ligger under avdelningen för samhällsutveckling är samverkan och samordning extra viktig mellan socialtjänsten och dessa verksamheter för att säkerställa att barn och unga får det stöd och de insatser som behövs. Dialog pågår även inom förvaltningen om hur arbetet med sociala insatsgrupper ska organiseras. Under hösten 2019 kommer behovet att utredas för att därefter organisera insatsen.

Antalet ensamkommande flyktingbarn och ungdomar har minskat och är i augusti 39 personer, varav 14 är under 18 år.

För att höja kvaliteten på utredningarna inom den sociala barn- och ungdomsvården har medarbetarna erbjudits utbildning i olika kunskapsbaserade metoder.

Föräldrastöd

Förvaltningen erbjuder olika föräldrastödsprogram. De flesta riktar sig till alla föräldrar i stadsdelen som till exempel ABC och Ålskade Förbannade Tonåring, men vi har också haft en ACT och en Komet-kurs som riktar sig mer till familjer med lite större behov av hjälp. För tillfället står cirka tjugo föräldrar i kö till våra föräldrastödsprogram.

Föräldrastödsprogram har genom uppsökande arbete erbjudits nyanlända föräldrar men endast en person var intresserad varför plats ordnades i en annan stadsdelsförvaltnings program.

Fältgruppen

Fältgruppen samverkar i dagsläget med stadsdelens två kommunala högstadieskolor och har i mån av resurser kontakt med de privata högstadieskolorna i området. Ambitionen är att utifrån stadens riktlinjer utgå ifrån en mer generell prevention, som innebär att arbeta förebyggande med barn och unga i lägre åldrar, med fokus på samtliga mellanstadieskolor i stadsdelen. Fältgruppen har under våren presenterat sig för årskurs 6 för att skapa en första kontakt inför övergången till högstadiet.

Ett samverkansarbete har påbörjats mellan fält och fritiden där fokus ligger på att skapa rutiner kring ungdomar som de möter i verksamheterna. Fältgruppen har även efterfrågat kontaktpersoner som nu finns både inom fält och Ungdomens hus för att förbättra kommunikationen. Fältgruppen har även bjudit in fritiden till samverkansmöte kring målgruppen som faller inom kommunala aktivitetsansvaret. Fältassistenter har fått kunskap för att slussa

ungdomar vidare till den del inom Jobbtorg Skärholmen som arbetar med det kommunala aktivitetsansvaret.

I samverkan med fritiden har fältgruppen under sommaren erbjudit ungdomarna i stadsdelen sommarlovsaktiviteter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska införa arbetssättet sociala insatsgrupper.	2019-01-01	2019-12-31	
 Förvaltningen ska stärka sin samverkan med polisen för att införa arbetssättet allvarssamtal.	2019-01-01	2019-12-31	
 Samverkan mellan socialtjänsten, fritiden, skola och förskola ska stärkas.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

I Älvsjö får personer med funktionsnedsättning insatser i tid. Insatserna präglas av hög kvalitet, rättssäkerhet och kunskapsbaserade metoder.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen når det förväntade resultatet genom att erbjuda individuellt utformade insatser. Den enskilde är delaktig och har inflytande i sitt ärende och över det stöd som ges. Förvaltningen beaktar barns bästa och barns rätt till delaktighet i ärenden där barn berörs direkt eller indirekt. Förvaltningen samverkar med interna och externa aktörer till exempel för att öka möjligheten till arbete för den enskilde. Förvaltningen ska erbjuda ett gott bemötande samt arbeta förebyggande och bedriva en uppsökande verksamhet.

I kompetensutvecklingsplanerna beskrivs respektive verksamhets behov och planering av kompetenshöjande insatser. Enheternas ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete lägger grunden för uppföljning och utveckling. Ledningssystemet innehåller årsplanering för riskbedömningar och egenkontroller. En av utgångspunkterna för utvecklingsarbetet är Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

Förväntat resultat

- Förvaltningens verksamheter är utformade så att flickors och pojkars, kvinnors och mäns behov har tillgodosetts på likvärdiga villkor
- Personer med funktionsnedsättning upplever att insatserna har utförts med hög kvalitet, rättssäkerhet och kunskapsbaserade metoder
- Barnrättsperspektivet har genomsyrat förvaltningens verksamhet i handläggning, beslut, uppdrag och i det dagliga arbetet.

Analys

Enheten för funktionsnedsatta hade i augusti totalt 367 aktuella ärenden. Det är en minskning med 25 ärenden jämfört med april. Minskningen ligger inom området LSS/funktionsnedsättning och beror bland annat på att flera klienter har fyllt 65 och därför övergått till äldreomsorgen.

Programmet för tillgänglighet och delaktighet används som ett styrdokument och diskuteras på arbetsplatsträffar. För att förverkliga programmet utvecklas olika processer och förhållningssätt både utifrån ett brukar- och medarbetarperspektiv. Bland annat ska information göras tillgänglig i både skrift och tal. Vidare ska den enskildes delaktighet i utredningsförfarandet öka. Arbetssätt och rutiner följs upp kontinuerligt och revideras vid behov för att på så sätt utveckla verksamheterna.

Verksamheterna arbetar med genomförandeplaner och individanpassar dessa i samverkan med brukaren. Genom kontinuerlig kompetensutveckling vill verksamheten uppnå en god kvalitet på insatsernas utförande.

Brukarnas förmåga till kommunikation och inflytande har stärkts genom att använda individuellt anpassat bildstöd samt tekniska och begåvningsstödjande hjälpmedel.

I samverkan med dietist har verksamheterna identifierat utbildningsbehoven inom nutrition, kost och måltider. Insatser i respektive grupp kommer att ske under hösten.

Förvaltningen genomför en tillgänglighetsvandring varje år tillsammans med representanter från pensionärsrådet och funktionshinderrådet för att identifiera platser där tillgängligheten bör och kan förbättras.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska arbeta med stadens Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.	2019-01-01	2022-12-31	
 Förvaltningen ska arbeta med systematisk uppföljning i verksamheterna.	2019-01-01	2019-12-30	
 Förvaltningen ska genomföra utbildning för medarbetare inom socialpsykiatri och LSS kring nutrition, kost och måltider.	2019-01-01	2019-11-30	
 Förvaltningen ska göra en översyn av möjligheter till samverkan och synergieffekter med Skärholmens stadsdelsförvaltning gällande personligt stöd.	2019-01-01	2019-10-31	
 Medarbetare ska erbjudas utbildningstillfällen i anpassad kommunikation.	2019-01-01	2019-08-31	
 Socialpsykiatri använder sig av Peer support för att bidra till och stärka verksamheternas metodik.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

I Älvsjö får personer med psykisk ohälsa insatser i tid. Insatserna präglas av hög kvalitet, rättssäkerhet och kunskapsbaserade metoder.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen når det förväntade resultatet genom att erbjuda individuellt utformade insatser. Den enskilde är delaktig och har inflytande i sitt ärende och över det stöd som ges. Förvaltningen beaktar barns bästa och barns rätt till delaktighet i ärenden där barn berörs direkt eller indirekt. Förvaltningen samverkar med interna och externa aktörer till exempel för att öka möjligheten till arbete för den enskilde. Att utveckla samverkan med psykiatri är prioriterat. Förvaltningen ska erbjuda ett gott bemötande samt arbeta förebyggande och bedriva en uppsökande verksamhet.

I kompetensutvecklingsplanerna beskrivs respektive verksamhets behov och planering av kompetenshöjande insatser. Enheternas ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete lägger grunden för uppföljning och utveckling. Ledningssystemet innehåller årsplanering för riskbedömningar och egenkontroller. Enheterna använder sig av egenkontroll för att följa upp mål och delmål som dels är satta för varje brukare men även för verksamheten. En skattning görs som följs upp hur väl målen uppfylls.

Förväntat resultat

- Förvaltningens verksamheter är utformade så att flickors och pojkars, kvinnors och mäns behov har tillgodosetts på likvärdiga villkor
- Personer med psykisk ohälsa upplever att insatserna har utförts med hög kvalitet, rättssäkerhet och kunskapsbaserade metoder
- Barnrättsperspektivet har genomsyrat förvaltningens verksamhet i handläggning, beslut, uppdrag och i det dagliga arbetet.

Analys

Utförare LSS och utförare socialpsykiatri arbetar för att skapa en aktiv fritid och främja en gynnsam hälsa. Det sker dels utifrån de framgångsfaktorer som tagits fram i samarbete med idrottsförvaltningen samt genom aktiviteter som erbjuds på enheterna. Det kan vara yoga, fysisk träning och promenader. Arbetssättet innebär att arbeta motiverande, långsiktigt och med individuell fritidsutveckling, ledsagning till aktiviteter och att ge enskilt stöd att utveckla egna fritidsintressen. Resultatet blir att brukaren är delaktig och påverkar sin vardag.

Samverkan mellan hemtjänsten och socialpsykiatri leder till ökad kvalitet i det personcenterade arbetssättet för personer med psykisk ohälsa.

Nämndmål:

I Älvsjö får vuxna personer med missbruksproblematik i behov av stöd, insatser i tid. Insatserna präglas av hög kvalitet, rättssäkerhet och kunskapsbaserade metoder.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen når det förväntade resultatet genom att erbjuda individuellt utformade insatser. Den enskilde är delaktig och har inflytande i sitt ärende och över det stöd som ges. Personer med missbruksproblematik får stöd att komma ifrån missbruket och leva ett självständigt liv genom aktiva insatser i form av motiverande samtal, öppenvård och ett nära samarbete med Stockholms stads uppsökarverksamhet. Förvaltningen beaktar barns bästa och barns rätt till delaktighet i ärenden där barn berörs direkt eller indirekt. Förvaltningen samverkar internt och externt, till exempel med psykiatri och beroendecentrum. Förvaltningen ska erbjuda ett gott bemötande samt arbeta förebyggande och bedriva en uppsökande verksamhet.

Förväntat resultat

- Förvaltningens verksamheter är utformade så att kvinnors och mäns behov har tillgodosetts på likvärdiga villkor
- Barnrättsperspektivet har genomsyrat förvaltningens verksamhet i handläggning, beslut, uppdrag och i det dagliga arbetet.

Analys

Enheten för vuxna hade i början av augusti månad 54 öppna ärenden samt 15 nya inkommande ärenden där enheten ännu inte har fattat beslut. Av pågående ärenden gäller 28 procent kvinnor, vilket är en högre andel än det nationella och regionala genomsnittet. Den främsta huvuddrogen är alkohol men många har ett blandmissbruk av olika substanser och tabletter, vilket följer hur målgruppen ser ut i övrigt inom staden.

Förvaltningen har en hög andel samsjukliga som målgrupp. Det gäller både personer med diagnostiserad allvarlig psykisk ohälsa och funktionsnedsättning, men också personer där vårdutredning inte har kunnat genomföras utifrån parallellt missbruk eller de svårigheter som den psykiska ohälsan medför. Utifrån detta är det av särskild vikt att samverka både internt och externt, mellan enheten för vuxna och till exempel enheten för funktionsnedsatta, beroendevården och psykiatriska vårdinrättningar.

Förvaltningens öppenvård är en viktig resurs och uppdraget har setts över för att säkerställa att brukares behov av behandlingsinsatser som leder till nykterhet tillgodoses. Anhörigstöd erbjuds numera genom att brukare hänvisas till den stadsövergripande verksamheten Behandlingsenheten. På så sätt har ett något större utrymme för enskilda behandlingsinsatser frigjorts.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet *I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande* uppfylls under året. Bedömningen baseras på att förvaltningen prognostiserar att nio av tio KF-indikatorer nås helt och en delvis samt att KF-aktiviteterna genomförs. Underliggande nämndmål bedöms att nås.

Boendeplanering

Under våren har förvaltningen tillsammans med stadsdelsförvaltningarna Skärholmen och Hägersten-Liljeholmen tagit fram ett underlag till en stadsövergripande boendeplan för äldre. Äldres hälsa är avgörande för behovet av omsorg. I Stockholm har medellivslängden för kvinnor och män ökat stadigt under de senaste åren och störst är ökningen för män. Samtidigt som medellivslängden ökar, minskar behovet av omsorg.

Förvaltningen bedömer att behovet av vård- och omsorgsboenden kan tillgodoses under de närmaste åren. Risken för överkapacitet av vård- och omsorgsboendeplatser och service-

boenden bedöms öka något. När det gäller korttidsplatser så motsvarar tillgång idag behovet och förvaltningen ser inget ökat behov. Däremot finns ett behov av profil-/vård- och omsorgsboenden för äldre med missbruksproblematik, äldre hemlösa och äldre personer med psykisk ohälsa. Vidare finns behov av vård- och omsorgsboende för yngre personer med demenssjukdomar. Förvaltningen ser även ett omsorgsbehov i kombination av platser för personer som utsatts för våld i nära relationer. I nuläget bedöms stadens samlade bestånd inte täcka regionens behov.

Att förvaltningen har moderna, funktionella och fräscha boenden och lokaler är viktigt både ur boende- och arbetsmiljöperspektiv. Inom stadsdelen finns det flera verksamheter som behöver moderniseras och rustas upp.

Kontinuitet inom äldreomsorgen

Flera verksamheter arbetar aktivt med att öka kontinuiteten. Detta dels genom schemaförändringar samt planering av insatserna. Dels genom tydligare kontaktmannaskap samt tillämpning av tekniska lösningar så att den enskilde blir mer delaktig i utformandet av insatserna.

Älvsjö hemtjänst växer stadigt. Det läggs stor vikt vid att rekrytera medarbetare med rätt kompetens. Detta medför utmaningar i att upprätthålla kontinuiteten.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen				58 %		70 %	70 %	2019
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra				49 %		57 %	57 %	2019
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten						85 %	85 %	2019
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende						76 %	76 %	2019
  Andel trygga omsorgstagare i hemtjänsten						81 %	81 %	2019
  Andel trygga omsorgstagare i vård- och omsorgsboende						87 %	87 %	2019
  Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet						92 %	92 %	2019
  Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst						84 %	84 %	2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende						81 %	81 %	2019
  Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod				11,5		10	10	2019
Analys								
Förvaltningen har ännu inte fått resultat av brukarundersökningen, underlag saknas. Dock bedöms att målet eventuellt inte kommer att nås. Orsaken till detta är att verksamheten ökar vilket innebär att ny personal rekryteras och introduceras. Hemtjänsten gör även en organisatorisk förändring i samband med införandet av demensteam. Detta medför utmaningar i att upprätthålla kontinuiteten.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med Stockholms läns landsting utreda hur biståndsbedömarrollen kan utvecklas mot en renodling av å ena sidan myndighetsutövning, å andra sidan rådgivning och vägledning. Detta ska säkerställa en sammanhållen planering och tillgänglig uppföljning av samhällets insatser som utgår från den enskilde äldres behov och perspektiv.	2019-01-01	2019-12-31	
  Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheten att få äldreomsorg på sitt modersmål.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

I Älvsjö har äldre oavsett kön en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen når det förväntade resultatet genom att erbjuda individuellt utformade insatser. Den enskilde är delaktig och har inflytande i sitt ärende och över det stöd som ges. Förvaltningen samverkar med interna och externa aktörer. Förvaltningen arbetar med modellen ”Tryggt mottagande i hemmet” i samverkan med förvaltningen Hägersten-Liljeholmen. Förvaltningen samverkar även med primärvård och slutenvård vid utskrivning från sjukhus, enligt ny lagstiftning. Förvaltningen ska erbjuda ett gott bemötande samt arbeta förebyggande och bedriva en uppsökande verksamhet för att ge äldre och deras anhöriga information om vilket stöd som finns att få vid behov av äldreomsorg.

I kompetensutvecklingsplanerna beskrivs respektive verksamhets behov och planering av kompetenshöjande insatser. Enheternas ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete lägger grunden för insatserna. Ledningssystemet innehåller årsplanering för riskbedömningar och egenkontroller. De enskilda ska uppleva att de har varit delaktiga i hur deras insatser ska utformas, genom att planeringen av genomförandeplanen kommuniceras.

Förväntat resultat

- Förvaltningens verksamheter är utformade så att kvinnors och mäns behov har tillgodosetts på likvärdiga villkor
- Förvaltningens verksamheter för äldre personer har präglats av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande när det gäller handläggning, beslut, uppdrag och i det dagliga arbetet
- Tryggheten har ökat för omsorgstagarna, både i hemtjänst och på vård- och omsorgsboende
- Förvaltningen har utvärderat biståndshandläggarnas arbetssätt utifrån den nya lagen om samverkan vid utskrivning från slutenvård.

Analys

Myndighetsutövning

I augusti har enheten för äldre 727 aktuella ärenden att jämföra med 716 i samband med tertialrapport 1 i april. Det är en ökning med 11 ärenden eller 1,5 procent. Utifrån nuvarande tendenser ser förvaltningen att ärendemängden kan komma att fortsätta öka både vad gäller insatser inom ordinärt boende och vård- och omsorgsboende.

Under våren har förvaltningen genomfört en egen brukarundersökning som visar att 97 procent är nöjda med biståndshandläggarnas bemötande. Vidare anser 93 procent att det är enkelt att komma i kontakt med Äldre direkt, som är kontaktvägen till biståndshandläggarna. Resultatet av undersökningen visar att enheten kan bli bättre på att återkoppla till den som sökt oss vilket ska ske inom 48 timmar.

Förvaltningen följer arbetet med att förverkliga den nya lagen om samverkan vid utskrivningsklar från slutenvård (LUS). Samverkan sker med Äldrecentrum, slutenvården, primärvården, kommunen och primärvårdsrehab. Samverkan kan utvecklas genom att till exempel arbetet med samordnad individuell plan (SIP) utvecklas och att fler planer bör göras på sjukhus.

"Tryggt mottagande i hemmet" fortsätter och bedömningen är att insatsen är till stor hjälp för den enskilde och deras närstående. Insatsen motiverar den enskilde att återgå till hemmet efter en sjukhusvistelse och hemtjänstinsatserna kan minska efter kortare tid i hemmet.

Anhörigstöd

Sedan första juli 2019 köper förvaltningen inte längre anhörigstöd från stadsdelsförvaltningen Hägersten-Liljeholmen utan erbjuder anhöriga en tillfällig lösning för att komma i kontakt med en anhörigkonsulent. Under hösten ska förvaltningen besluta hur anhörigstödet ska organiseras från årsskiftet 2019/2020.

Kompetensförsörjning

Det finns behov av fördjupade kunskaper om att utreda behov hos personer med demenssjukdom. Biståndshandläggaren har en nyckelroll i vårdkedjan och arbetet är många gånger komplext. Genom utbildning ges verktyg att kommunicera och motivera den enskilde till insatser utan att rätten till självbestämmande begränsas men också att använda den enskildes nätverk för att motivera till förändring. Förvaltningen har ansökt om och fått medel från kompetensutvecklingsansatsningen för att erbjuda biståndshandläggare och biträdande enhetschef inom enheten för äldre specialistutbildning inom demensvård. Utbildning är planerad till oktober 2019.

Egen regi

Flera verksamheter arbetar aktivt med att öka kontinuiteten. Det sker dels genom schemaförändringar samt planering av insatserna men också genom tydligare kontaktmannaskap samt tillämpning av tekniska lösningar så att den enskilde blir mer delaktig i utformandet av insatserna.

Älvsjö hemtjänst växer stadigt och det är viktigt rekrytera medarbetare med rätt kompetens. Det medför utmaningar i att upprätthålla kontinuiteten.

Älvsjö servicehus bjuder in till boendemöten som ett led i att brukare och besökare ska uppleva gott bemötande och delaktighet.

Inom hälso- och sjukvårdsområdet kvalitetssäkras insatserna genom att använda de kvalitetsregister som finns och att göra riskbedömningar för fall, undernäring och trycksår. Solberga vård- och omsorgsboende har identifierat ett behov av att utveckla de så kallade hälsoplanerna och göra dem mer specifika och mätbara för att möjliggöra uppföljning. Det finns tvärprofessionella kvalitetsråd där avvikelser analyseras och utreds för att lära av det som hänt och förebygga att det händer igen genom förbättrade arbetssätt och rutiner.

Utbildningsinsatser har genomförts inom kost, nutrition och måltidsupplevelsen på Solberga vård- och omsorgsboende. Där arbetar man även med måltidsobservationer som ger ett underlag att arbeta vidare med hur måltidssituationen kan göras till en ännu trevligare stund på dagen. Arbetet har redan gett resultat i dagverksamhetens brukarundersökning där gästerna var mycket nöjda med måltidsupplevelsen. Rutinerna kring mer näringsrika mellanmål har förbättrats liksom hur man bäst bryter nattfastan. Tillsammans med dietisten har en utbildning genomförts för att öka kunskapen kring riskfaktorer och åtgärder vid risk för undernäring.

Besökarna på aktivitetscentret Långbroberg har informerats om betydelsen av mat och måltider när man blir äldre.

Älvsjö Servicehus arbetar med individuellt anpassade måltidssituationer och att eventuella behov av hjälp ska tillgodoses. Den som vill äta i restaurangen tillsammans med andra ska få göra det och den som vill äta enskilt ska få göra det.

Älvsjö hemtjänst kommer pausa aktiviteten HBTQ-diplomeringen, eftersom de ansökt om men inte beviljats pengar för detta. Arbetet mot diplomeringen har ändå fortsatt genom utbildningar i "äldre med HIV" och genom demensutbildningarna. Genom utbildningarna har medarbetarna stärkt kunskaperna för ett gott bemötande och god omvårdnad av utsatta individer. Hemtjänsten fortsätter att utveckla sitt arbete att vara inkluderande oavsett bakgrund eller aktuellt tillstånd.

En rutin för larm har skapats för att säkerställa kvaliteten och säkerheten för brukare som använder sig av olika larmlösningar. På Solberga vård och omsorgsboende ska larmsystemet bytas ut. Så kallade hotellås kommer installeras på alla lägenhetsdörrar och medicinskåp kommer installeras i varje lägenhet.

På Älvsjö servicehus och i hemtjänsten har samtliga medarbetare utbildats i demens ABC. Älvsjö hemtjänst har utformat ett specialiserat demensteam bestående av sex undersköterskor. Genom demensteamet strävar vi efter att, med ett professionellt förhållningsätt baserat på goda kunskaper och evidens, kunna trygga att den enskilde med demenssjukdom kan bo kvar i hemmiljön med en meningsfull tillvaro. Samverkan med andra aktörer runt den enskilde ska utvecklas. Medarbetare ur demensteamet kommer löpande kunna stötta och handleda

kollegor inom området. Genom att medarbetarna får en större kunskap om demenssjukdom och kognitiv svikt kan de upptäcka tidiga tecken på dessa tillstånd. Det ökar trygghet, välbefinnande och självbestämmande för den enskilde.

På Solberga vård- och omsorgsboende arbetar man aktivt med att skapa delaktighet och självbestämmande i vardagen. Utifrån den kunskap man fått i och med Silviahems-certifieringen har man jobbat mycket med genomförandeplanerna och delaktigheten med brukarna. En del i detta är att kontaktpersonerna planerar för mer så kallad egen tid med de boende. De har även utökat aktiviteterna i "Folkparken med Folkes kiosk" Där kan de boende uppleva minnen från 40- och 50 talet och handla själv i kiosken. De boende tillfrågas dagligen om de önskar utevistelse, till exempel en promenad i parken som ligger i anslutning till boendet eller till Älvsjö torg för att handla lite. Balkongerna som finns på varje avdelning och gården i anslutning till dagverksamheten nyttjas mycket under sommarhalvåret.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen genomför en HBTQ-diplomering inom äldreomsorgen.	2019-01-01	2019-11-30	
Analys Förvaltningen har valt att pausa aktiviteten att genomföra HBTQ-diplomering. Fokus under hösten kommer i första hand kommer att vara uppstarten och utvecklingen av ett demensteam. Vidare har förvaltningen inte tilldelats medel för att genomföra HBTQ-diplomeringen.			
 Förvaltningen kommer att arbeta med måltiden och måltidssituationen för att maten ska vara god och näringsrik och måltidssituationen lugn och trevlig.	2019-01-01	2019-11-30	
 Förvaltningen kommer se över möjligheten att anställa så kallade serviceassistenter inom hemtjänstens verksamhet.	2019-01-01	2019-10-31	
Analys Förvaltningen avvaktar information om aktiviteten.			
 Förvaltningen ska ansöka om medel inom kompetensutvecklingsansatsningen för att erbjuda biståndshandläggare och biträdande enhetschef specialutbildning inom demensvård.	2019-01-01	2019-04-30	
 Förvaltningen ska arbeta fram egenkontrollsmaterial som säkerställer trygghetslarmteknikens användning och funktionalitet.	2019-01-01	2019-09-30	
 Förvaltningen ska erbjuda informationstillfällen om mat och måltider för äldre på Älvsjöträffen och Långbrobergs aktivitetscenter.	2019-01-01	2019-09-30	
 Förvaltningen ska genom utbildningsinsatser höja kompetensen hos personal i Älvsjö hemtjänst kring mat och måltider med målet "nollvision undernäring".	2019-01-01	2019-10-31	
 Förvaltningen ska samverka mellan socialtjänstavdelningen och avdelningen utförare egen regi kring äldre som riskerar att bli eller är hemlösa.	2019-01-01	2019-10-31	
 Förvaltningen ska utveckla egenkontrollarbetet gällande social dokumentation	2019-01-01	2019-08-31	
 Genomföra anmälda och oanmälda besök inför övertagandet av Kristallgårdens vård- och omsorgsboende.	2019-01-01	2019-10-31	
 Genomföra tätare kontroller efter identifierade avvikelser vid verksamhetsuppföljningar inom omsorgen.	2019-01-01	2019-12-31	
 Möjligheterna och förutsättningarna till utökade öppettider, på helger och under sommaren, på aktivitetscenter och dagverksamhet inom trillingen (Älvsjö, Hägersten-Liljeholmen och Skårholmen) utreds	2019-04-11	2019-10-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Projekt Matlyftet har startats och pågår.	2019-08-27	2019-12-31	
 Verksamheterna ska utveckla sina ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.	2019-01-01	2019-12-17	

KF:s inriktningsmål:

2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet *En hållbar växande och dynamisk storstad med hög tillväxt* kommer att uppfyllas under året. Bedömningen grundas på att samtliga fem verksamhetsområdesmål som är kopplade till inriktningsmålet bedöms att uppnås.

Hur nämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålet redovisas närmare under respektive mål för verksamhetsområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet *Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringslivs* uppfylls under året. Bedömningen baseras på att förvaltningen prognostiserar att KF-indikatorn nås och att underliggande nämndmål uppfylls.

Samverkan med Stockholm Business Region AB har påbörjats. I Älvsjö finns en företagarförening och en centrumgrupp som har sina verksamheter i Älvsjö centrum. Samverkan med dessa är upparbetad och de har möjlighet till kontakt med förvaltningen. I arbetet återstår att med stöd från Stockholm Business Region AB utröna vad vi kan göra för att förbättra för företagen.

Arbetskonsulenter träffar företagen i närområdet för att utveckla samarbetet och skapa fler arbetstillfällen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel upphandlad verksamhet i konkurrens						50 %	Tas fram av nämnd/ styrelse	2019

Nämndmål:

Samverkan med det lokala näringslivet är god.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen samarbetar med Älvsjös företagarförening och dess centrumgrupp som består av företagen i Älvsjö centrum. Förvaltningen informerar företagarföreningen om lokala frågor och bistår i kontakt med till exempel trafikkontoret, polisen, fastighetsägare och andra föreningar. Företagarföreningen medverkar i Älvsjös trygg- och säkerhetsråd, samt i gruppen Tryggt Älvsjö.

Förväntat resultat

- Stadsdelsförvaltningen har ett bra samarbete med Älvsjös företagarförening.

Analys

Förvaltningen träffar Älvsjöföretagarna dels inom ramen för Trygg- och säkerhetsrådet och gruppen Tryggt Älvsjö men även i andra sammanhang.

Älvsjöföretagarna har fört fram önskemål om en bättre trafiksituation kring Älvsjö torg. Förvaltningen har tagit upp synpunkterna med trafikkontoret vilket resulterat i en åtgärdsplan. I ett första steg har den trasiga markbeläggningen vid infarten till torget bytts ut. Övriga åtgärder avser bland annat ändrade parkeringsregler som ska förbättra trafiksituationen.

Sommarmöbleringen i Älvsjö centrum placerades även i år på torget istället för på en sommargågata, vilket var i linje med önskemålen från företagarna i Älvsjö centrum.

Nämndmål:

Älvsjös upphandlingar är hållbara, kostnadseffektiva och borgar för kvalitet.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Genom förvaltningens systematiska avtalsuppföljningar säkerställs att upphandlade leverantörer bidrar till god kvalitet, erbjuder rättvisa arbetsvillkor, motverkar diskriminering och minskar miljöpåverkan.

Förväntat resultat

- Ökad avtalstrohet

Analys

Stadsdelsnämnden har beslutat om nya riktlinjer för direktupphandlingar. Inköp- och upphandlingssamordnaren fortsätter att informera medarbetarna om direktiven för direktupphandlingar för att stärka kunskaperna kring direktupphandlingar och öka avtalstroheten.

Arbetet med att identifiera områden där lokala eller gemensamma upphandlingar kan ersätta direktupphandlingar fortsätter. Genom samverkan med andra stadsdelar deltar förvaltningen i diskussioner om samarbete kring upphandlingen om hämtning av avfall. En gemensam upphandling av lokalvårdstjänster har planerats med närliggande stadsdelar och kommer att genomföras under hösten.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Använda stadens gemensamma arbetssätt, vägledning och systemstöd för upphandling.	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet *Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov* uppfylls under året. Bedömningen baseras på att förvaltningen prognostiserar KF-indikatorn nås och att underliggande nämndmål uppfylls.

Befolkningen i Älvsjö har ökat under flera år beroende på en stor nybyggnation och uppgick vid årsskiftet till 30580 personer.

Under våren har förvaltningen tillsammans med stadsdelsförvaltningarna Skärholmen och Hägersten-Liljeholmen tagit fram ett underlag till en stadsövergripande boendeplan för personer med funktionsnedsättning. Målet med en stadsövergripande boendeplan är att tillgodose behoven av bostäder med särskild service samt att minska antalet icke verkställda beslut och antal placeringar utanför valfrihetssystemet för dessa bostäder.

Förvaltningen kan se att det råder brist på gruppboenden inom socialpsykiatri vilket leder till HVB-placeringar som är tänkta att vara tillfälliga men ofta blir till många års placeringar. Förvaltningen fortsätter visa intresse vid förfrågningar om nybyggnationer för att kunna möta behovet av bostäder med särskild service i Älvsjö.

Att stadsdelen har moderna, funktionella och fräscha boenden och lokaler är viktigt både ur boende- och arbetsmiljöperspektiv. Stadsdelen har idag flera verksamheter i lokaler med behov av modernisering och upprustning.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				0		6	tas fram av nämnden	2019

Nämndmål:

I Älvsjö har antalet bostäder med särskild service ökat.

 Uppfylls helt

Beskrivning

För att tillgodose behovet av anpassade boenden för personer med funktionsnedsättning enligt LSS samordnar förvaltningen sitt arbete med berörda fackförvaltningar och externa byggföretag.

Boendeplan görs tillsammans med Skärholmen och Hägersten-Liljeholmen för funktionsnedsättningsområdet och sammanställs till en stadsgemensam plan. Syftet är att beskriva behovet av fler bostäder inom området. Sex bostäder kommer färdigställas och vara inflyttningsklara under 2019.

Förväntat resultat

- Sex bostäder för särskild service har färdigställts
- Boendeplanering för funktionsnedsättningsområdet har genomförts på förvaltningen.

Analys

Samtal har förts med pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor kring önskemål om var och när tillgänglighetsvandringen bör genomföras. Vandringen kommer att genomföras under november och berörda samverkanspartners är inbjudna. Syftet med tillgänglighetsvandringen är att uppmärksamma tillgängligheten och öka tryggheten inom vår stadsdel.

Genomgång av materialet "Självskattningen av tillgänglighet i stadens lokaler" genomförs i verksamheterna inom egen regi under året.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Arbeta med boendeplan på funktionsnedsättningsområdet för att identifiera behovet av bostäder.	2019-01-01	2019-08-31	
▶ Genomföra en tillgänglighetsvandring.	2019-01-01	2019-12-31	
▶ Verksamheterna inom avdelningen utförare egen regi ska genomföra självskattning av tillgänglighet i stadens lokaler.	2019-01-18	2019-09-30	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet *Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet* uppfylls under året. Bedömningen baseras på att förvaltningen prognostiserar att KF-indikatorn nås, att underliggande nämndmål uppfylls och att nämndaktiviteter genomförs.

Under året har Älvsjö hemtjänst bytt ut två hybridbilar till elbilar, vilka har fungerat väl. Hemtjänsten har nu bytt ut de bilar man planerat och kommer att behålla en hybridbil utifrån åtgärder i risk- och sårbarhetsanalysen att vara rustade för ett eventuellt långvarigt elavbrott. I övrigt använder hemtjänsten elcyklar och vanliga cyklar.

Vid tjänsteresor görs klimatsmarta val och strävan är att ersätta möten som är lämpade med Skypemöten.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel miljöbränsle i stadens etanol- och biogasfordon	90,1 %			76,3 %	86 %	86 %	86 %	Halvår 1 2019

Nämndmål:

Verksamheternas resor är klimatanpassade.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Hemtjänsten arbetar för att antal elfordon ska öka inom förvaltningen och att miljöbränsle används.

De flesta av förvaltningens tjänsteresor görs med kollektivtrafik, gång eller cykel.

Vårdplanering via Skype föreslås av förvaltningen för att minska antalet tjänsteresor.

Förväntat resultat

- Andelen miljöbränsle i förvaltningens fordon har ökat
- Antalet elfordon har ökat inom förvaltningen.

Analys

Förvaltningens tjänsteresor görs med kollektivtrafik, gång, cykel eller förvaltningens miljöbil.

Älvsjö hemtjänst har bytt ut två hybridbilar till elbilar, vilka har fungerat väl. Enheten kommer att behålla en hybridbil utifrån åtgärder i risk- och sårbarhetsanalysen att vara rustade för ett eventuellt långvarigt elavbrott. De har sju elcyklar och fler kan komma att köpas in när verksamheten växer. Cykelkurser erbjuds till medarbetare som så behöver.

Som ett resultat av "tryggt mottagande i hemmet" har antalet resor till akutsjukhusen i länet minskat eftersom vårdplaneringar i den enskildes hem har ökat. Videomöten via Skype är också ett möjligt arbets sätt för att minska antalet resor.

Avdelningen för samhällsutveckling med fältassistenter och parkintendent som rör sig mycket inom stadsdelen kommer att ansöka om klimatinvesteringsmedel för fler cyklar och eltransportcyklar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska verka för att öka användningen av tjänstecyklarna genom att erbjuda cykelkurser för personal inom hemtjänsten.	2019-01-01	2019-11-28	
 Älvsjö hemtjänst ska prova elbilar.	2019-01-01	2019-10-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet *Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring* uppfylls under året. Bedömningen baseras på att de två KF-indikatorer som mäts under året nås, att underliggande nämndmål uppfylls och att nämndaktiviteter genomförs.

Barn och kultur

Förvaltningens förskolor deltar aktivt i de kulturaktiviteter som erbjuds genom "kulan". Barnkulturplanen "Kultur i ögonhöjd" är en viktig utgångspunkt för arbetet. En representanter från den digitala språkutvecklingstjänsten "Ugglo" har introducerat tjänsten för rektorsgruppen. Förskolor har haft möjlighet att utan avgift pröva verktyget under perioden april till augusti. Förvaltningen har även träffat en representant från en annan liknande digital tjänst. Dessa erfarenhet kommer att utvärderas under hösten.

Under perioden har flera förskolor genomfört teaterbesök. Biblioteket, som finns i förvaltningshuset, erbjuder kulturevenemang såsom teater och särskilda lässatsningar riktat mot förskolebarn. Förskolorna har även beställt barnböcker inom Kulturrådets projekt "Bokgåvor till förskolan".

Under sommaren var biblioteket stängt men istället erbjöds barnkulturaktiviteter på Älvsjö torg.

Aktivitetscenter och träffpunkt

Älvsjöträffen och Långbrobergs aktivitetscenter är populära och besökarna är nöjda med utbudet och kvaliteten. Besökarna efterfrågar fler aktiviteter och arbetet med att utöka det kulturella utbudet och matcha det mot deltagarnas önskemål pågår.

Stadsmiljö

Förvaltningen utvecklar tillgången till utegym och andra aktivitetsområden inom stadsdelen. Två nya utegym och två konstgräsplaner har etablerats under perioden.

Arbetet med en central mötesplats har kommit igång genom att Älvsjöborna haft möjlighet att lämna sina förslag i en medborgarfråga. Förslagen har sammanställts och arbetet har gått in i nästa fas då förvaltningen tittar närmare på vilka av förslagen som skulle kunna förverkligas.

Den upprustade lekparken Apelsinen och utegymmet i Solbrännan invigdes på Parkernas dag den 31 augusti.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel ungdomar som deltar i föreningsliv							-	2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognoss helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys								
Indikatorn utgår från Stockholmsenkäten som inte genomförs 2019 varför vare sig mål eller prognos lämnas.								
  Andelen ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	82,2 %	81,9 %	83,1 %			74 %	74 %	2019
  Andelen ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter	75 %	74 %	77 %			75 %	75 %	2019

Nämndmål:

I Älvsjö finns ett varierat kulturutbud tillgängligt för alla.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förskolan och fritidens verksamheter omfattar kultur för, med och av barn och ungdomar. Förskolan ska sträva efter att alla barn utvecklar sin skapande förmåga och sin förmåga att förmedla upplevelser, tankar och erfarenheter i många olika uttrycksformer som lek, bild, rörelse, sång och musik, dans och drama. Förskolans samverkan inom ”Kulan” fortsätter att utvecklas tillsammans med kultur nämnden, utbildningsnämnden och stadens fria kulturliv. ”Kulan” är en gemensam plattform för det subventionerade kulturutbudet som erbjuds förskolor och skolor i staden.

Fritiden ska utveckla sitt arbete med kulturinslag i samverkan med andra aktörer för ett erbjuda ett brett utbud av kulturaktiviteter med dansstudios, musik, teater, film och egna evenemang. Ungdomarna ska ges möjlighet att vara delaktig och ta ansvar för utformningen av kulturverksamheterna samt vara med och skapa verksamhet och aktiviteter för andra ungdomar.

Älvsjö bibliotek anordnar teaterföreställningar för barn och ungdomar med hjälp av kulturmedel från stadsdelsnämnden.

Älvsjöns öppna verksamheter för äldre erbjuder kulturella aktiviteter. Vissa aktiviteter är schemalagda och återkommer varje vecka medan andra återkommer efter önskemål eller i samband med årstider eller högtider. De kulturella aktiviteterna erbjuds utifrån önskemål och delaktighet.

Förväntat resultat

- Det kulturella utbudet har varit varierat och tillgängligt för alla Älvsjöbor oavsett ålder och kön
- Brukarna inom förvaltningens verksamheter har erbjudits kulturella aktiviteter.

Analys

Barn och unga

Förskolan arbetar mycket med skapande uttrycksformer och de äldre barnen på förskolorna har tagit del av olika teaterföreställningar. Arbetet sker i samverkan med biblioteket.

Våra verksamheter på parkleken Kristallen och Ungdomens hus bygger på tillgänglighet för alla. Sommaraktiviteterna har varit välbesökta när väderförhållandena har varit goda. Badbesök, bowling, övernattnings på Kårsön och besök på Kastellet i Waxholm är exempel på aktiviteter som genomförts.

Parkleken Kristallen

Parkleken erbjuder skapande kultur som följer året och årstiderna. På Älvsjöfesten var barn-teatern välbesökt och uppskattad. Två dagar i veckan organiseras lek och rörelse som även besöks av fritidsgrupper. Här kan besökarna prova på traditionella parklekar och spel.

Parklekens djurklubb, som erbjuds två dagar i veckan, en dag för Solbergaskolan och en dag för Kämpetorpsskolan, är helt full med 30 barn per dag och det finns en lång kö av intresserade. Barnen lär sig djurskötsel och djurvård, kaninhoppning och att ta ansvar. Föräldrarna är delaktiga och engagerade. Varje familj får två helger per år då de ska se efter djuren, vilket fungerar bättre och bättre

Ungdomens hus

Ungdomens hus arrangerar välbesökt dans två kvällar i veckan: Musikverksamheten går lite trögare sedan målgruppen ändrades, men det är aktiva ungdomar i både studion och rep-lokalen. Skapande har kommit i gång under våren med nya besökare både till teman och spontan verksamhet.

Under våren har flera ungdomar slussats från verksamhetens träningsverksamhet till organiserade klubbar. Träningen för tjejer har kommit igång ordentligt under våren och här finns en utvecklingspotential. Här handlar det om träning, men också kost och motivation.

Fotbollen på fredagar är välbesökt men här kommer en satsning ske på att få nya yngre ungdomar i verksamheten vartefter de äldre slutar.

Ungdomens hus har under våren erbjudit läxhjälp för ungdomarna varje måndag.

Älvsjöträffen och Långbrobergs aktivitetscenter

Verksamheterna vid Älvsjöträffen och Långbrobergs aktivitetscenter är populära och besökarna är nöjda med utbudet och kvaliteten. Besökarna efterfrågar fler aktiviteter och arbetet med att utöka det kulturella utbudet och matcha det mot deltagarnas önskemål pågår. Goda exempel är de populära pubkvällarna med musik - de har lockat deltagare som vanligtvis inte önskar lämna sin lägenhet. Det är ett värdefullt exempel på träffpunktens och aktivitetscentrets roll i att motverka ensamheten. Älvsjö hemtjänsts brukare får information om Älvsjöträffen och Långbrobergs aktivitetscenter vid första hembesöken och sen kontinuerligt om de aktiviteter som erbjuds. Under sommaren har utbudet ökat med bland annat vis- och diktafton, enkel meditation, filmvisning och målning.

Övriga verksamheter inom egen regi

På Solberga vård- och omsorgsboende finns det en aktivitetsansvarig på varje avdelning som samordnar aktiviteterna. Minst en aktivitet om dagen är målet för varje avdelning. Under

helgen kommer ungdomsbesök till avdelningarna och deras närvaro och aktiviteter är mycket uppskattade.

Inom personligt stöd och utförare LSS och socialpsykiatri arbetar man utifrån att brukarna ska ha möjlighet att välja aktiviteter efter önskemål. Det sker i samråd med brukarna och planering och uppföljning av detta görs på personalmöten. För att få ta del av brukarnas upplevelse av aktiviteterna finns frågan med i brukarenkäten och tas upp på brukarmöten.

På en av servicebostäderna har vi genomfört en enkät för att se hur nöjda de boende är med befintliga aktiviteter. Analys av resultatet ledde till ändring i aktivitetsutbudet samt att boendemöten återinförs.

Mötesplats Älvsjö

Förvaltningen har ställt en medborgarfråga till personer som bor eller verkar i stadsdelen. Där hade de möjlighet att komma med förslag på aktiviteter på en mötesplats i Älvsjö. Budskapet kommunicerades på bland annat affischer och på Facebook. Totalt var det 73 enskilda skrivelser med förslag som kom in. Svaren har nu sammanställts och förvaltningen har fått en uppfattning om vad Älvsjöborna har för önskemål. Nu börjar arbetet med att se vilka av dessa som är realistiska att Älvsjö stadsdelsförvaltning kan uppfylla. Många önskemål kräver lokaler som inte finns idag och även investeringar som till exempel en scen.

Förvaltningen utreder möjligheterna att skapa en mötesplats för Älvsjös föreningsliv, Mötesplats Älvsjö. Inriktningen på detta arbete är att ta fram ett underlag för beslut som utgår från en ombyggnad eller anpassningar av huvudkontoret. Utredning och förslag ska sedan ligga till grund för ett genomförandebeslut i stadsdelsnämnden och kommunstyrelsens ekonomiutskott.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Fritiden ska erbjuda ett brett utbud av kulturaktiviteter	2019-01-01	2019-12-31	
 Förvaltningen undersöker möjligheterna att skapa en mötesplats för Älvsjös föreningsliv.	2019-01-07	2019-12-31	
 Kulturella aktiviteter som utgår från brukarnas delaktighet ska erbjudas inom all verksamhet.	2019-01-01	2019-10-31	
 Älvsjöträffen och Långbrobergs aktivitetscenter ska utveckla sina öppettider och program.	2019-01-01	2019-09-30	

Nämndmål:

Älvsjös parker och naturområden är naturliga mötesplatser med god tillgänglighet och möjlighet till spontanidrott.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen rustar upp och planerar för nya funktioner i parker och naturområden med de olika drifts- och investeringsmedel som nämnden tilldelas respektive söker. Förslag och idéer från invånarna samt parkplanen är viktiga delar av underlagen. Arbetet sker i samverkan med fackförvaltningar som exploateringskontoret, trafikkontoret och miljöförvaltningen. Under 2019 fortsätter och avslutas upprustningen av lekparken Apelsinen i Solberga. Utifrån trygghetsaspekten och den omfattande nyproduktionen av bostäder i Solberga och centrala Älvsjö gör förvaltningen flera satsningar på parkerna i området. Parken Solbrännan mellan

Solberga och Älvsjö centrum har sedan ett år en skateanläggning och kommer även att få ett utegym samt kompletteras ytterligare för att skapa en trygg och attraktiv mötespunkt. Solbergaskogen får ett utegym och konstgräs på en mindre bollplan nära parkleken. Belysning och skyltning i Solbergaskogen ses över och hundrastgården kompletteras.

Vid Långsjön undersöker förvaltningen möjligheten till fler badplatser och miljöförvaltningen fortsätter vattenprovtagningen vid Herrängens gård för att bryggan ska kunna godkännas som allmänt bad. Älvsjöskogens naturreservat fortsätter att utvecklas som ett område för rekreation och naturupplevelser. Entréerna och skyltningen förbättras och en hundrastgård ska anläggas.

Förväntat resultat

- Invånarna i Älvsjö upplever stadsdelens parker och naturområden som tillgängliga och naturliga mötesplatser med möjlighet till spontanidrott
- Tillgängligheten till naturreservatet har förbättrats.

Analys

Lekparken Apelsinen i Solberga har genomgått en stor upprustning och bland annat fått nya lekredskap, växter, konstgräs på bollplanen, pingisbord, en grillplats och en iordningställd plats för en mindre valborgsmässaöld. På Parkernas dag 31 augusti invigdes den nyrenoverade lekparken med barnmusikföreställning, kaninhoppning, popcorn och korv. Arrangemanget genomfördes i samarbete med Älvsjö scoutkår och Solberga bollklubb. Även två utegym har färdigställts under sommaren, ett i Solbergaskogen och ett i parken Solbrännan vid skateparken nära Älvsjö centrum. Utegygmet i Solbrännan invigdes också på Parkernas dag med gyminstruktion. Förutom det nya utegymmet har Solbrännan fått en ny entré i form av en trappa till den övre parkvägen, fler sittplatser och en grill.

I parken Bergtorpskärrer i Långsjö har arbetet med att rusta upp parken, dränera ytorna och anlägga en våtmarksplantering startat. Vid Långsjöbadet kommer dräneringsarbetet att återupptas efter sommaren. Inför sommaren försågs de publika toaletterna med golvbrunnar för att underlätta städningen. Under badsäsongen har badet vid två tillfällen fått skyltas med "Avrådan från bad" efter utsläpp av avloppsvatten från en pumpstation som tillhör fastighetskontoret. Förvaltningen har följt upp frågan med fastighetskontoret.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Anlägga en mindre konstgräsplan i Solberga.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Färdigställa två nya utegym.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Lekparken Apelsinen i Solberga ska rustas upp utifrån genomförd medborgardialog	2018-01-01	2019-12-31	
🟢 Lekplatser ska få bättre tillgänglighet vid upprustning.	2019-01-01	2019-12-31	
🟢 Renovera Örby slotts plaskdamm.	2019-01-01	2020-12-31	
🟢 Utveckla parken Solbrännan som attraktiv och trygg mötespunkt nära Älvsjö centrum.	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet *Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö* uppfylls under året. Bedömningen baseras på att förvaltningen prognostiserar att fyra av fem KF-indikatorer nås helt och en delvis och att KF-aktiviteten genomförs. Underliggande nämndmål bedöms att uppfyllas.

Förvaltningen har efter ansökan i verksamhetsplanen 2019 beviljats 200 000 kronor för att göra miljön i förskolorna giftfria, vilket bland annat innebär att samtliga förskolor ska uppnå nivå 2 utifrån kemikaliecentrumets vägledning för en kemikaliesmart förskola. Arbetet med att sortera bort och ersätta dålig plast fortsätter under året.

Bedömningen är att förskolorna uppnår en andel av minst 50 procent ekologiska måltider av totalt inköpta måltider och att minst 70 procent av förskolorna sorterar ut matavfall. Utförare egen regi har en utmaning att nå målet eftersom det har höjts till 50 procent efter att avtalet med leverantör av heldygnskost till Solberga vård- och omsorgsboende har tecknats. Avtalet löpte till den 31 juli 2019. Det nya avtalet innehåller skärpta krav både när det gäller ekologiska livsmedel och avfallshantering. Det kommer ha påverkan för resultatet för årets sista fem månader.

Byggvarubedömningen har använts för att kontrollera att endast miljögodkända byggmaterial används i upprustningen av lekparken Apelsinen.

Förvaltningen försöker satsa på klimatsmarta lösningar i den offentliga miljön vad gäller exempelvis omhändertagande av dagvatten men arbetar även klimatsmart vad gäller transporter.

Stadsdelsnämnden ansöker om klimatinvesteringsmedel för att införskaffa energisnålare vitvaror på ett antal förskolor samt för cyklar och eltransportcyklar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola	100 %			70 %		100 %	75%	2019
● Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system				0 %		100 %	100%	2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling						60 %	60 %	2019
  Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel				41,18		50 %	50%	2019
Analys								
Förvaltningen har ett avtal med en leverantör av heldygnskost till Solberga vård- och omsorgsboende som löpte ut den 31 juli 2019 och där var målet lägre satt varför det är en utmaning att nå målet. Inom förskoleverksamheten räknar vi med att nå målet.								
  Köpt energi (GWh)				0,75 GWh		0,75 GWh	1735 GWh	2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och berörda bolag utreda om flytande papperskorgar i anslutning till stadens strandbad kan förbättra den lokala stadsmiljön och minska plasten i stadens vattendrag	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Älvsjö är en hållbar stadsdel.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Älvsjöskogens naturreservat har en skötselplan för ökad biologisk mångfald. Den årliga åtgärdsplan som tas fram tillsammans med miljöförvaltningen innehåller bland annat friställande av ekar och mindre våtmarker. Övrig naturmarksvård inriktas på både trygghet och biologisk mångfald, till exempel ska högstubbar bevaras på lämpliga platser. Möjligheten att göra om en bruksgräsyta till ängsmark ska undersökas.

I parken Bergtorpskärrer ska en dagvattenplantering anläggas med hjälp av klimatinvesteringsmedel. Den kommer såväl att öka den biologiska mångfalden som vistelsevärdena i parken. Vid Långsjöbadet har en anläggning för dränering av gräsytona och rening av dagvatten projekterats och kommer att genomföras under året.

Verksamheterna ska arbeta för att öka andelen inköpta ekologiska livsmedel genom att följa de avtal som finns och i möjligaste mån välja ekologiskt när det erbjuds. Mängden matavfall som sorteras och tas omhand ska öka.

Samtliga verksamheter genomför en kemikalieinventering genom kemikaliehanterings-systemet Chemsoft. Syftet är att kartlägga kemiska produkter som används i verksamheterna och fasa ut produkter som innehåller skadliga ämnen.

Förväntat resultat

- Den biologiska mångfalden ökar i stadsdelen
- Älvsjös förskolor är klimatsmarta
- Färre skadliga ämnen finns i verksamheterna
- Andelen ekologisk mat har ökat
- Andel verksamheter som sorterar ut matavfall inom förvaltningen har ökat.

Analys

Klimatsmarta val

För att minska miljöpåverkan strävar Älvsjö hemtjänst efter att minska förbrukningen av engångsmaterial och endast beställa det som är nödvändigt.

Naturreservat och biologisk mångfald

I Älvsjöskogen gör skötselåtgärderna uppehåll under häckningssäsongen och återupptas efter sommaren. Nämndens ansökan i tertialrapport 1 om ytterligare medel för åtgärder i Älvsjöskogen beviljades inte.

Den Biologiska mångfaldens dag arrangerades den 25 maj i Älvsjöskogen av lokala föreningar med stöd av förvaltningen. Älvsjöborna bjöds in till bland annat naturguidning, information om skogens grodor, bygge av bihotell och en konsert med traditionell kulning. Under maj uppstod problem med torka i stadsdelens grodvatten. För att försöka rädda grodornas fortplantning fyllde förvaltningens entreprenör på cirka 100 kbm vatten i det stora grodkärret i Solbergaskogen och säkrade utloppet. Det är dock osäkert vilken effekt det hade på reproduktionen.

Många önskemål har kommit in till förvaltningen om att göra om bruksgräsytor till ängar. Förvaltningen har påbörjat en översyn av alla gräsytor för att se vilka som kan vara lämpliga att göra om till ängsmark i framtiden. Det innebär att de ytorna istället för att klippas, slås en till två gånger per säsong och att gräset samlas upp och tas bort.

Klimatinvesteringar

Nämnden har i tertialrapport 1 sökt och beviljats kompletterande medel för de projekterade klimatinvesteringarna vid Långsjöbadet och i Bergtorpskärret. Även inköp av så kallade Big Bellys, smarta, solcellsdrivna avfallskärl som med hjälp av sensorer kommunicerar sin aktuella status, har finansierats genom klimatinvesteringsmedel. Anläggandet av en dagvattenplantering i Bergtorpskärret har startat. Nämnden har även beviljats medel för fler komprimerande skräpkorgar med solcellsdrift. Nämnden har inte beviljats klimatmedel för dagvattenplanteringar i Örby slottspark eller till hantering av dagvattenproblem i Långbro park.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel av nämndens verksamheter med matservering som sorterar ut matavfall				86,36 %		70 %		2019

KF:s inriktningsmål:

3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet *En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden* kommer att uppfyllas delvis under året. Bedömningen grundas på att ett av två verksamhetsområdesmål som är kopplade till inriktningsmålet bedöms att uppnås helt och ett delvis.

Hur nämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålet redovisas närmare under respektive mål för verksamhetsområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet *Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser* uppfylls delvis under året. Bedömningen baseras på att förvaltningen prognostiserar att en av tre KF-indikatorer nås helt och två delvis. Underliggande nämndmål bedöms delvis nås.

Förvaltningen identifierade flera ekonomiska utmaningar under 2019. Verksamheterna som prognostiserade underskott uppmanades att ta fram åtgärder enligt rutinen för att minska eller eliminera budgetunderskottet. Åtgärderna har inte visat önskad effekt. Prognoserna har justerats efter åtgärderna och verksamheterna har fortsatt fokus på att minska underskottet under årets sista fyra månader. Förvaltningsledningen har tagit fram förvaltningsövergripande åtgärder för anpassning till budget.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100,8 %			99,8 %		100 %	100 %	Tertial 2 2019
Analys Underskottet beror till stor del på ökade kostnader på grund av förlängda placeringstider inom barn- och ungdom. Personalomsättningen har varit stor under våren och konsulttjänster har behövt köpas in vilket har inneburit ökade kostnader. Vidare har antalet placeringar på vård- och omsorgsboenden ökat. Intäkterna inom Älvsjös hemtjänst har varit lägre än beräknat.								
◆ Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	101,9 %			99,1 %		100 %	100 %	Tertial 2 2019
Analys Underskottet beror till stor del på ökade kostnader på grund av förlängda placeringstider inom barn- och ungdom. Personalomsättningen har varit stor under våren och konsulttjänster har behövt köpas in vilket har inneburit ökade kostnader. Vidare har antalet placeringar på vård- och omsorgsboenden ökat. Intäkterna inom Älvsjös hemtjänst har varit lägre än beräknat. Tätare budgetavstämningar, minst var fjortonde dag, kommer att genomföras under resten av året.								
● Nämndens prognossäkerhet T2				0 %		+/-1 %	+/- 1 %	2019

Nämndmål:

Ekonomi i Älvsjös verksamheter är stabil och långsiktigt hållbar.

◆ Uppfylls delvis

Beskrivning

Förvaltningens ekonomi är långsiktigt hållbar. Budget följs upp månadsvis med prognos på helårsutfall för att nämnden ska vara kontinuerligt uppdaterad om ekonomins och verksamhetens utveckling. Åtgärder vidtas vid avvikelser. Förvaltningens verksamheter följs upp och anpassas kontinuerligt så att den ryms inom fastställd budgetram för att invånarna ska få största möjliga nytta för skattepengarna.

Införandet av budgetplaneringsverktyg skapar bättre förutsättningar för beslutsunderlag vilket underlättar styrningen inom staden.

Förväntat resultat

- Verksamheterna är kostnadseffektiva
- God prognossäkerhet

Analys

Förvaltningens ekonomistyrning fokuserar dels på att nå budget i balans för innevarande räkenskapsår och dels på att ha långsiktigt hållbar ekonomi.

Förnyade åtgärder ska följas upp varannan vecka för att snabbt kunna se om förväntad effekt uppnås. Prognoserna kommer att justeras efter de effekter som uppmäts och verksamheterna har fortsatt fokus på att minska underskottet under årets sista fyra månader.

Ekonomistyrningen kännetecknas av smart resursanvändning och att ständigt utveckla och effektivisera verksamheterna. Syftet är dels att nå en budget i balans och dels att anpassa verksamheternas intäkter och kostnader för att uppnå långsiktigt hållbara finanser.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
🔔 Planera och införa ett nytt budgetplaneringsverktyg.	2019-01-08	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet *Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna* uppfylls under året. Bedömningen baseras på att förvaltningen prognostiserar att fyra av sju KF-indikatorer nås helt och tre delvis samt att KF-aktiviteterna genomförs. Underliggande nämndmål bedöms att uppfyllas och nämndaktiviteter genomförs.

Förvaltningen ingår i det stadsövergripande projektet om förbättrad arbetssituation för för-

skollärare och barnskötare. I juni godkände utbildningsnämnden en handlingsplan som alla stadsdelsförvaltningar ska arbeta vidare utifrån. Under hösten kommer förvaltningen att fastställa fokusområden för det fortsatta arbetet i samarbete med rektorer och de fackliga organisationerna.

Förvaltningen har under året arbetat för att använda skattemedlen effektivt genom att digitalisera rutiner och arbetssätt bland annat genom ärendehanteringssystemet e-dok. Flera verksamheter använder iPads både för medarbetare och brukare för att öka tillgängligheten till verksamhetssystem och annat stöd.

Informationssäkerheten har stärkts för att värna om den enskildes integritet. Berörda medarbetare har genomfört den interaktiva utbildningen i GDPR och förvaltningens riktlinjer om informationssäkerhet har reviderats och kommunicerats.

Kommunikationen med Älvsjöborna har skett dels genom medborgarfråga, medborgardialoger, genom att besvara medborgarförslag och på Facebook. Cirka 180 ytterligare följare har tillkommit på Facebook och är idag drygt 1 000 personer. Vi har kommunicerat evenemang som sommartorg, barnteater, bokbuss och cykelskola på Älvsjö torg, aktiviteter i Ungdomens hus och parkleken Kristallen samt programmet inför parkernas dag. Allt för att förstärka upplevelsen av stadsdelen som en levande och trygg plats.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex 	79	77	79	79		82	82	2019
Analys Förvaltningens resultat är oförändrat sedan föregående år. Verksamheterna tar fram handlingsplaner med åtgärder.								
  Andel elektroniska inköp	68 %			72 %	70 %	70 %	tas fram av nämnden	Tertial 2 2019
  Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys	100 %			100 %	100 %	100 %	tas fram av nämnden	Tertial 2 2019
  Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram				100 %		87 %	87%	2019
  Index Bra arbetsgivare	84			86		85	85	2019
Analys Resultatet är över stadsdelarnas snitt med 2 indexpunkter, men en minskning för Älvsjö med 2 indexpunkter jämfört med förra årets resultat.								
  Sjukfrånvaro 	8,2 %	6,4 %	8,5 %	7,8 %	7,7 %	7,5 %	tas fram av nämnden	Tertial 2 2019
Analys Den totala sjukfrånvaron har ökat sedan i januari från 7,9 till 8,2. Ökningen har skett bland såväl männen som kvinnorna. Under perioden har förvaltningen satt in insatser i form av bland annat hälsodagar som är en förebyggande och hälsofrämjande åtgärd. Detta är en insats som förvaltningen även kommer att fortsätta med framöver. På hälsodagarna genomför medarbetare och chefer olika former av fysiska aktiviteter, till exempel kortare träningspass men även korta föreläsningar om bland annat stress och återhämtning. Även täta samarbeten har skett med företagshälsovården samt andra								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
externa aktörer för att kunna vända utvecklingen.								
  Sjukfrånvaro dag 1-14	2,43 %	1,79 %	2,54 %	2,5 %	2,4 %	2,4 %	tas fram av nämnd	Tertial 2 2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samverkan med socialnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av resursfördelningssystem inom funktionshindersområdet	2019-01-01	2019-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med att ta fram en handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för barnskötare och förskollärare	2019-01-01	2019-08-31	

Nämndmål:

Förvaltningen och dess verksamheter är effektiva och digitaliserade.

 Uppfylls helt

Beskrivning

I samarbete med flera förvaltningar inför förvaltningen stadens nya system för en mer digitaliserad och effektiv dokument- och ärendehantering.

Införandet av digital välfärdsteknik skapar möjlighet till nya eller förändrade arbetsätt och ökar brukarnas delaktighet.

Förväntat resultat

- Stadens nya avtal för gemensam IT-service (GSIT 2.0) innebär förbättrad prestanda och funktionalitet hos datorer och skrivare
- En större andel bärbara datorer har inneburit nya arbetsätt och större flexibilitet för medarbetare och chefer
- Införandet av e-dok har bidragit till en effektivare, modernare och mer rättssäker dokumenthantering.

Analys

Utförare egen regi fortsätter att införa digitala verktyg i verksamheten för såväl medarbetare som brukare. En rutin för användande av digitalt stöd har arbetats fram. Rutinen tillsammans med övrigt stödmaterial som är framtaget i staden bör vara till god hjälp för verksamheterna inför införandet av flera digitala verktyg.

Användningen av iPads har ökat. Arbetsgrupperna inom personligt stöd använder iPads för att öka tillgången till verksamhetssystemen där medarbetarna kan dokumentera och läsa brukarens dokumentation i realtid vilket är en kvalitetssäkring. De kan även läsa rutiner, information, se schema och så vidare. På Solberga har cirkelledare som ansvarar för aktivite-

ter börjat att införa iPads som en del i aktiveringen.

Älvsjö servicehus och hemtjänst ser över möjligheter till digitala lösningar för till exempel inköp av livsmedel till brukare.

Långbrobergs aktivitetscenter har haft it-café som är mycket uppskattat och välbesökt.

Medicinskåpen med digitala lås kommer under hösten att installeras på förvaltningens vård- och omsorgsboende. Detta kommer innebära säkrare medicinhantering.

Robotkatter är uppskattade inslag inom omsorgen.

Förvaltningen övergick till stadens nya ärendehanteringssystem eDok i maj. Från nämndmötet i maj sköts hela ärendehantering i eDok. Handläggare och chefer har utbildats i systemet som innebär en effektivare hantering av ärenden och handlingar, diarieföring och förbättrad åtkomst till handlingar. Nämndens ledamöter tar del av sammanträdeshandlingar på iPads i appen Meetings Plus. Ledamöter och suppleanter har erbjudit utbildning och personligt stöd.

Förberedelser pågår för övergång till GSIT 2.0. Förskolorna flyttas med stadens pedagogiska verksamheter över till Fujitsu som leverantör. Övriga inom förvaltningen kommer att ha Tieto som leverantör av arbetsplatsystem och support.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska byta ut samtliga datorer och skrivare.	2019-01-08	2019-12-31	
Analys Slutdatum för datorbyte har senarelagts.			
 Förvaltningen ska utveckla användandet av välfärdsteknik och skapa rutiner för ökad delaktighet.	2019-01-01	2019-09-30	
 Utbilda handläggare och chefer i stadens nya dokumenthanteringssystem.	2019-01-01	2019-06-30	

Nämndmål:

Verksamheterna i Älvsjö är jämställdhetsintegrerade.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Genom kompetensutveckling i jämställdhetsarbete och metoden jämställdhetsintegrering ska förvaltningens jämställdhetsarbete utvecklas och bidra till att välfärd och service är likvärdig för kvinnor och män, flickor och pojkar.

Förväntat resultat

- Alla verksamheter har höjt sin kunskap om metoden jämställdhetsintegrering och har ökat sina förutsättningar att arbeta jämställdhetsintegrerat.

Analys

Förvaltningen deltog i SKL:s projekt modellstadsdel för jämställdhetsintegrering men avslutade detta under våren då även resultaten redovisades.

En utbildning för förvaltningens chefer i jämställdhetsintegrering genomfördes i maj och

ytterligare en utbildning ska hållas i höst. En del av utbildningen innehåller genomgång av ett APT-material från modellstadsdelen Enskede-Årsta-Vantör med information om jämställdhetsintegrering, jämställt bemötande och våld i nära relationer.

Enheterna utvecklar sina jämställdhetsanalyser av resultat och inför biståndsbeslut. Socialtjänstavdelningen ser ett behov av att redovisa fler underlag konsupplädat och inkluderar jämställdhetsperspektivet i enheternas uppföljningsmall.

I beredningen av ärenden inför tjänsteutlåtanden görs jämställdhetsanalyser där det är relevant. Även andra aspekter såsom barn- och funktionshinderperspektivet ska också analyseras i beredningen.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Erbjuda nämndens ledamöter information/utbildning i jämställdhet och jämställdhetsintegrering.	2019-01-01	2019-12-31	
	Förvaltningen fortsätter sitt deltagande i SKL:s (Sveriges kommuner och landsting) projekt "Modellstadsdelar för jämställdhetsintegrering" tillsammans med stadsdelarna Enskede-Årsta-Vantör, Skarpnäck och Farsta samt med stöd av kommunstyrelsen.	2019-01-01	2019-12-31	
	Genomföra utbildning i jämställdhetsintegrering och jämställdhetsanalyser för förvaltningens chefer.	2019-01-01	2019-12-31	
	På arbetsplatsträffar utbilda förvaltningens medarbetare om jämställdhetsintegrering och ge en introduktion till jämställdhetsanalyser.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Älvsjö stadsdelsförvaltning är en attraktiv arbetsgivare.

 Uppfylles helt

Beskrivning

Kompetensförsörjningsprocessen ger stöd i arbetet med att behålla, utveckla och rekrytera medarbetare och chefer. Arbetsmiljö och rehabiliteringsarbetet sker i samverkan med de fackliga organisationerna samt med företagshälsovården. Kompetensutvecklingsinsatser sker ofta i samverkan med staden, andra förvaltningar och externa aktörer.

Förväntat resultat

- Förvaltningen har en god kompetensförsörjning i växande verksamheter
- Aktivt medskapandeindex (AMI) har ökat
- Alla verksamheter har ett förebyggande och aktivt arbetsmiljöarbete
- Sjukfrånvaron har sjunkit

Analys

Personal- och kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningsutmaningarna möts genom olika insatser. Förvaltningen tar fram en kompetensförsörjningsplan varje år och verksamheterna tar fram planer för sina verksamheter.

Under perioden har ett 20-tal medarbetare och några chefer rekryterats till tillsvidare tjänster. De flesta rekryteringarna är ersättningsrekryteringar. Nyrekrytering har skett av vårdare till

den nya gruppboenden som öppnar i höst. Rekrytering har även skett av sommarvikarier samt andra tidsbegränsade uppdrag som personlig assistent, avlösare och ledsagare. Lediga tjänster som barnskötare har haft högst söktryck. Svårast att rekrytera är undersköterskor till hemtjänsten, förskollärare samt till vissa tjänster inom socialtjänsten. Det återspeglar hur arbetsmarknaden ser ut.

Indikatorn Bra arbetsgivarindex har redovisats. Den består av tre delindex: Jämställdhet, Attraktiv arbetsgivare och Rekommendera arbetsplats och bygger på medarbetarenkäten och personalstatistik. Förvaltningens resultat blev 84, vilket är två indexpunkter högre än snittet för samtliga stadsdelsförvaltningar. Jämfört med föregående års mätning är det dock en minskning med två punkter. Delindex Jämställdhet har minskat, delindex Attraktiv arbetsgivare har ökat och delindex Rekommendera arbetsplats har minskat sedan förra mätningen.

Organisationsutveckling och chefsstöd

Flera chefer har deltagit i stadens olika program för ledarskapsutveckling. Förvaltningen erbjuder också chefsstöd och utveckling genom frukostmöten och chefsforum. I uppföljningen av förvaltningens chefsutveckling efterfrågades metoder och stöd kring att driva förändringsarbete och vi har nu haft en workshop kring att leda i förändring. Mindre chefsgrupper mellan olika verksamheter bildades för fortsatt reflektion och erfarenhetsutbyte.

Den 1 juli 2019 bytte förskolechefer titel till rektor för förskolan enligt skollagen. Det innebär ingen skillnad i ansvar för förskolans rektorer. Det största förskoleområdet i stadsdelen har förstärkt sin ledningsorganisation och inrättat biträdande förskolechefer som nu blir biträdande rektorer för förskolan.

Långt och hållbart arbetsliv

Sjuttionio medarbetare och chefer har fram till i juni tagit del av friskvårdsbidraget som infördes vid årsskiftet.

Vissa verksamheter har arbetat fram ett verksamhetsanpassat årshjul för att underlätta det systematiska arbetsmiljöarbetet. Det skapar en tydlighet för medarbetarna över hur de kan påverka genom olika forum

Uppföljningar av den fysiska arbetsmiljön, så kallade skyddsronder, har genomförts i alla verksamheter. Förvaltningen arbetar systematiskt med uppföljning och åtgärder av den fysiska arbetsmiljön och har kontakt med fastighetsägarna för åtgärder de ansvarar för.

Verksamheterna arbetar vidare med "Lika rättigheter och möjligheter på jobbet" i form av workshops på arbetsplatsträffar. Handlingsplaner för att främja lika rättigheter och motverka diskriminering på arbetsplatsen tas fram.

Den längre sjukfrånvaron har sakta ökat sedan förra sommaren. En orsak är att det har varit svårt att få personer som varit sjukskrivna mer än ett år tillbaka i arbete. Den totala sjukfrånvaron är 8,5 procent bland kvinnorna och 6,4 procent bland männen. Även korttidsfrånvaron är högre bland kvinnorna än männen 2,5 procent jämfört med 1,8 procent. Det är inom några förskolor, arbetsgrupper inom vård- och omsorgsboenden och gruppboenden för funktionsnedsatta som sjuktalen är högre än genomsnittet. Flera verksamheter inom till exempel egen regi har låga sjuktal. Inom dessa verksamheter arbetar cheferna med olika åtgärder för att förebygga och motverka sjukfrånvaron till exempel genom utbildning i förflyttning som ger minskad risk för arbets- och förslitningsskador. En annan åtgärd är att motivera medarbetarna att nyttja friskvårdstimmen och friskvårdsbidraget. På Solberga vård- och omsorgsboende har

man arbetat intensivt med hälsa. Det har resulterat i en ökning med sex procentenheter jämfört med förra året när det gäller trivsel och hälsa på jobbet.

Cheferna får stöd i arbetet med förebyggande åtgärder och rehabiliteringsinsatser. Det systematiska arbetet med att sänka sjukfrånvaron fortsätter genom regelbundna uppföljningar, tidiga insatser i samarbete med företagshälsovården samt insatser för återgång i arbete.

Löneöversynen för Kommunals avtalsområde är nu genomförd med en särskild satsning på yrkesutbildade barnskötare.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Anordna utbildning i handläggning och dokumentation för medarbetare inom socialtjänstavdelningen.	2019-04-15	2019-10-31	
✓ Chefer och administratörer utbildas i smartare och mer digitaliserad lönehantering i samarbete med serviceförvaltningen.	2019-01-01	2019-06-30	
▶ Erbjudna medarbetare och chefer hälsoinspiration i samarbete med idrottsförvaltningen.	2019-01-01	2019-12-31	
▶ Förvaltningen arbetar med handlingsplanen för socialsekreterare och biståndshandläggare.	2019-01-01	2019-12-31	
▶ Förvaltningen påbörjar arbetet med förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare.	2019-01-08	2019-12-31	
✓ Genomföra fördjupad rehabiliteringsutbildning i samarbete med personalstrategiska avdelningen, Skärholmens och Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltningar.	2019-01-01	2019-12-31	
▶ Handlingsplanen för att minska andelen deltidsanställda inom äldreomsorgen följs upp och handlingsplaner för fler verksamheter tas fram.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Införa ett friskvårdsbidrag som komplement till friskvårdstimmen.	2019-01-01	2019-12-31	
▶ Införa stadens nya chefsförsörjningsprocess.	2019-01-01	2019-12-31	
▶ Stärka det främjande och förebyggande arbetsmiljöarbetet genom utbildning för chefer och skyddsombud med fokus på den sociala och organisatoriska arbetsmiljön.	2019-01-01	2019-12-31	
▶ Ta fram ett digitalt förvaltningsövergripande introduktionsprogram för nya medarbetare och chefer.	2019-01-01	2019-12-31	
▶ Utveckla det individuella stödet och de lösningar som underlättar för medarbetare med funktionsnedsättning att kunna utföra sitt arbete.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Älvsjöborna är delaktiga och har möjlighet att påverka.

● Uppfylls helt

Beskrivning

Genom dialog med Älvsjöborna i våra olika verksamheter ges möjlighet till delaktighet och påverkan. Genom att lyssna på synpunkter, utreda medborgarförslag och analysera resultat från brukarundersökningar får förvaltningen värdefull kunskap om hur service och stadsmiljö uppfattas av invånarna. Synpunkter som används i verksamhetsutvecklingen.

Förvaltningens arbete utgår bland annat från stadens program:

- Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning (2018-

2023)

- Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad (2018- 2022)

Förvaltningen samverkar med rådet för funktionshinderfrågor och pensionärsrådet liksom med olika forum för vårt trygghetsarbete.

Förväntat resultat

- Informationen från förvaltningen är tillgänglig
- Språket i tjänsteutlåtanden är vårdat, enkelt och begripligt för att skapa engagemang från invånarna
- Dialog har förts med Älvsjöborna för att ta del av deras synpunkter

Analys

Älvsjöborna har möjlighet att påverka utvecklingen inom stadsdelen bland annat genom medborgardialoger samt att lämna medborgarförslag. Till stadsdelsnämnden har hittills i år fyra medborgarförslag anmälts och sex medborgarförslag har besvarats. Medborgardialoger har hållits vid två tillfällen och gällt skateparken och tryggheten i Älvsjö. Många frågor kommer från Älvsjöborna till förvaltningen om olika företeelser i närområdet och med förslag till utveckling och förändring. En medborgarfråga om en mötesplats har också genomförts.

Stadens avtal om månadsannonser i lokalpressen har upphört men stadsledningskontoret bekostar en mindre månadsannonser året ut. Fokus i den ligger på nämndens möten samt det trygghetsskapande arbetet. Under perioden har annonsen lyft medborgarfrågan och parkernas dag med invigning av nya utegym och upprustningen av Apelsinparken.

Förvaltningen har fört en aktiv dialog med Älvsjöborna på Facebook om till exempel medborgardialogen om tryggheten vid skateparken Solbrännan. Det inlägg som skapat mest engagemang är avrådan från bad i Långsjön under sommaren. Inlägget är ett av de mest lästa och nådde drygt 13 600 personer.

Förvaltningen har medverkat vid exploateringskontorets presentation av den genomförda medborgarundersökningen i söderort. Syftet med undersökningen är att få kunskap om hur invånarna i de utvalda områdena ser på stadsutveckling och hur de vill informeras.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Genomföra utbildning för stadsdelsnämndens ledamöter och ersättare i samarbete med juridiska avdelningen på stadsledningskontoret.	2019-01-02	2019-03-31	
✓ Genomföra utbildning i myndighetsutövning för sociala delegationens ledamöter och ersättare i samarbete med juridiska avdelningen på stadsledningskontoret.	2019-01-02	2019-03-31	
🟢 I alla tjänsteutlåtanden där det är relevant ska det framgå hur förvaltningen har tagit hänsyn till barnrättsperspektivet.	2019-01-01	2019-12-31	
🟢 I alla tjänsteutlåtanden där det är relevant ska det framgå hur förvaltningen har tagit hänsyn till funktionshinderperspektivet.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Älvsjös inköpsprocess är effektiv.

● Uppfylls helt

Beskrivning

Genom att verksamheterna använder stadens system för e-handel ökar förutsättningarna för att inköpen sker på rätt sätt och att det leder till ökad avtalstrohet.

Förväntat resultat

- Ökad andel elektroniskt inköp

Analys

Förvaltningen arbetar regelbundet för att minska antalet direktupphandlingar, förstärka uppföljningen av direktupphandlingar och identifiera nya områden där en lokal alternativt gemensam upphandling bör ske. Vidare sker regelbundna uppföljningar av hur e-handels-systemet utnyttjas i verksamheterna. Där kan många upphandlade varor och tjänster avropas. Vid avvikelser kontaktas cheferna för att åtgärda eventuella brister. Regelbundna analyser av förvaltningens inköpsmönster genomförs, stickprov tas slumpmässigt för att kontrollera att leverantörens fakturerade kostnader överensstämmer med avtalade priser.

Uppföljning av ekonomi

Uppföljning av driftbudget

Prognosen visar ett underskott på 12,7 mnkr mot justerad budget före resultatdispositioner. Efter resultatdispositioner med 7,7 mnkr redovisas ett underskott med 5,0 mnkr. Prognosen bygger på att volymerna ligger på samma nivå i snitt resterande månader.

Verksamhetsområde	Budget netto	Beräkna de prestationer och begärda budgetjustering	Budget netto efter justering ar	Bokfört perioden jan-aug	Prognos netto årsutfall	Avvikelse mot justerad budget	Juli prognos
Nämnd- och förvaltningsadm.	30,5		30,5	18,9	28,1	2,4	1,4
Individ- och familjeomsorg	63,3		63,3	56,5	73,0	-9,7	-4,7
varav vuxen	10,2		10,2	7,7	10,2	0,0	
varav barn och unga	36,8		36,8	33,3	45,5	-8,7	-3,7
varav socialpsykiatri	16,4		16,4	11,8	15,9	0,5	0,5
Flyktingmottagande	0,0		0,0	4,1	-7,0	7,0	3,5
Stadsmiljöverksamhet	6,3	0,1	6,4	5,3	6,4	0,0	
Avskrivningar	3,9	-0,4	3,5	2,2	3,5	0,0	
Internräntor	0,3	0,2	0,5	0,3	0,5	0,0	
Förskoleverksamhet	163,2	9,9	173,1	114,9	172,1	1,0	0,6
Barn, kultur och fritid	10,2		10,2	8,3	10,5	-0,3	
Äldreomsorg	204,6	0,1	204,7	142,7	212,2	-7,5	-4,4
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	143,2	3,5	146,7	105,4	152,9	-6,2	-2,7
Arbetsmarknadsåtgärder	3,7		3,7	2,3	2,9	0,8	0,5

Verksamhetsområde	Budget netto	Beräkna de prestationer och begärda budgetjustering	Budget netto efter justering ar	Bokfört perioden jan-aug	Prognos netto årsutfall	Avvikelse mot justerad budget	Juli prognos
Ekonomiskt bistånd	22,2		22,2	13,8	23,9	-1,7	0,7
Övrig verksamhet/omstrukturering	1,5		1,5	0,0	0	1,5	1,5
Summa	652,9	13,4	666,3	474,7	679,0	-12,7	-3,6
Årets överföring till fond från resultatenheterna (-överskott/+underskott)						7,7	2,3
Totalt efter resultatöverföringar						-5,0	-1,3

Nämnd- och förvaltningsadministration

Prognosen för nämnd- och förvaltningsadministration redovisar ett överskott med 2,4 mnkr jämfört med budget vilket beror på förseningen av införandet av GSIT 2,0 samt att vakanta tjänster har tillsatts senare än beräknat under året.

Individ- och familjeomsorg

Individ- och familjeomsorgen inklusive socialpsykiatri och flyktingmottagning redovisar ett sammantaget underskott på 9,7 mnkr.

Centralt visas ett underskott med 1,5 mnkr, vilket huvudsakligen beror på RVC, RVT samt tillsatta tjänster i den nya organisationen. Förvaltningen driver Relationsvåldscentrum Sydväst (RVC) och teamet (RVT) i samverkan med övriga stadsdelsförvaltningar. Verksamheten omfattar både myndighetsutövning och utförande av insatser, vilket har blivit kostsammare än budgeterat.

Barn- och ungdom visar ett underskott med 8,7 mnkr. Underskottet förklaras huvudsakligen av ökade personalkostnader samt förlängda placeringstider. Enheten fortsätter att arbeta med rutiner och säkerställa att lagstiftning och delegationsordning följs. Ett intensivt arbete pågår med att se över insatserna för att bättre matcha behoven hos barn och ungdomar och på så vis få ner kostnaderna samt på sikt minska behovet av placeringar. Flera anställda har slutat före sommaren med en månads uppsägningstid och under nyrekryteringstiden har konsulttjänster behövt köpas in. Ny enhetschef tillträdde i augusti

Enheten för vuxna visar budget i balans. Enheten fortsätter arbeta aktivt för en kostnads-effektiv resursfördelning så att våra vårdkostnader ryms inom angiven budget. Fortsatt hårt arbete krävs särskilt inom missbruksområdet.

Socialpsykiatrins beställare redovisar ett överskott mot budget med 0,5 mnkr.

Inom flyktingmottagande prognostiseras ett överskott om 7,0 mnkr. Kostnaderna och intäkterna beräknas minska under året, med anledning av ett minskande antal ensamkommande barn och unga. Bidragen för ensamkommande flyktingbarn är svårprognostiserade beroende på eftersläpning av information från Migrationsverket när barn och ungdomar skrivs upp i ålder eller får svenskt medborgarskap. Kostnaderna har minskat under året beroende på ett färre antal ensamkommande barn och unga.

Stadsmiljö

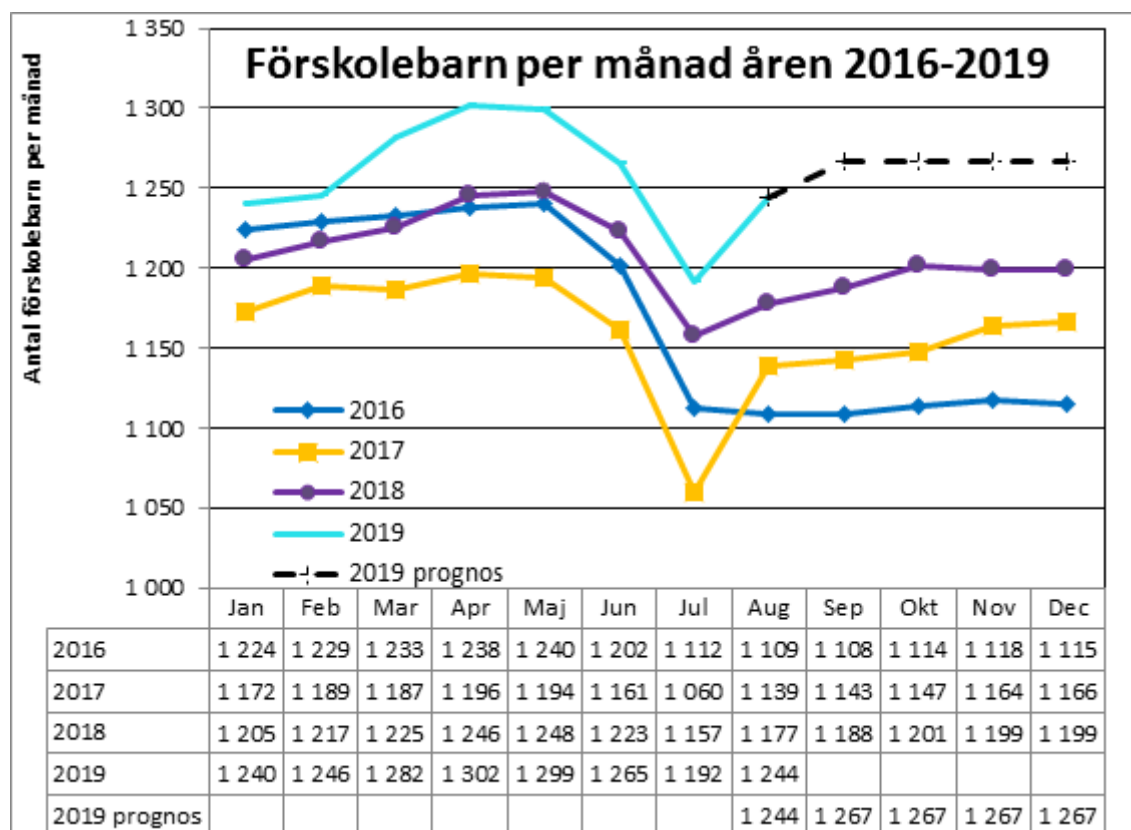
Prognosen för stadsmiljö visar en budget i balans. Nämnden begär budgetjustering om 0,1

mnkr för arbete med främst renhållning och sanering i samband med olovliga bosättningar. Förvaltningen ansöker om budgetjustering för kapitalkostnader inom parkinvesteringar med - 0,2 mnkr.

Förskola

Förskoleverksamheten visar ett överskott med 1,0 mnkr före resultatdispositioner. Efter resultatdispositioner redovisas ett överskott med 6,0 mnkr. Förbättringen beror till stor del på att barnantalet har ökat mer än vad som tidigare prognostiserats. I prognosen är förskolepengen beräknad till 80 procent.

Resultatenheternas resultat redovisas vidare under rubriken *Resultatenheter*.

Äldreomsorgen

Äldreomsorgen prognostiserar totalt ett underskott med 7,5 mnkr mot budget, vilket är en försämring i jämförelse med föregående månad. Budgeten för äldreomsorgen, som tilldelats utifrån stadens resursfördelningssystem, minskade även mellan år 2018 och 2019.

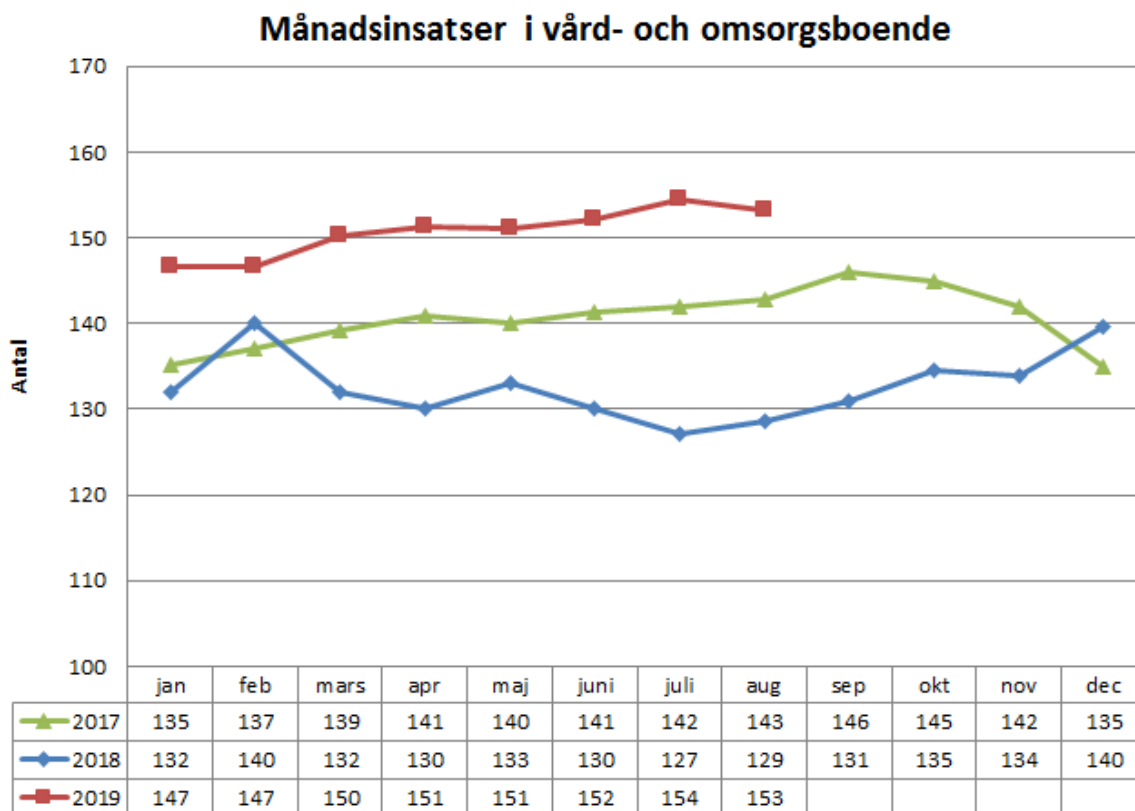
Beställaren prognostiserar underskott med 7,5 mnkr. Underskottet beror främst på att antalet månadsinsatser inom vård- och omsorgsboenden fortsätter att öka och är fler än vad som budgeterats för året.

Antal vård- och omsorgsboendeplatser har i snitt efter åtta månader ökat till 151 platser jämfört med 132 platser i snitt för samma period år 2018.

Utförarna inom äldreomsorgen visar ett underskott inom hemtjänsten, vilket beror på lägre intäkter än beräknat. Centrala kostnader och lokaler prognostiserar ett överskott. En aktuell fråga är övertagande av Kristallgårdens vård- och omsorgsboende i egen regi varför de två

sista månaderna blir svårprognostiserade.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Den största delen av budgeten inom verksamhetsområdet är prestationsrelaterad. Det vill säga att staden gör en avläsning vår och höst på hur många personer som har insatserna grupp-/servicebostad, daglig verksamhet, korttidsboende och korttidstillsyn enligt LSS. Varje prestation genererar en budgettilldelning. Prestationsförändringarna beräknas uppgå till 3,1 mnkr.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning prognostiserar ett underskott om 9,8 mnkr jämfört mot budget före resultatdispositioner och efter att hänsyn har tagits till beräknade prestationsförändringar och budgetjustering med 0,4 mnkr visas ett underskott med 6,2 mnkr.

Beställaren prognostiserar ett underskott om 6,2 mnkr. Underskottet förklaras främst av höga kostnader för turbundna resor. Vidare har kostnaderna ökat för personlig assistans LSS på grund av Försäkringskassans striktare bedömningar. De personer som tidigare fått assistansbidrag men nu får avslag från Försäkringskassan blir staden kostnadsansvarig för.

Förvaltningens fortsätter att följa upp kostnaderna för brukarnas resor till och från daglig verksamhet inklusive uteblivna resor som är kostnadsdrivande för förvaltningen.

Utförare inom LSS prognostiserar ett underskott vilket delvis beror på intäktsbortfall då några lägenheter har varit tomma i perioder under året. Enheten för personligt stöd visar även ett underskott. Det beror främst på att antalet assistanstimmar och därmed intäkterna fortsätter att

minska och kostnaderna har inte kunnat anpassas till minskad volym fullt ut.

Resultatenheternas resultat redovisas vidare under rubriken *Resultatenheter*.

Barn, kultur och fritid

Verksamheten barn, kultur och fritid visar ett underskott med 0,3 mot budget, vilket beror på ökade kostnader för kollo. Verksamheten omfattar Ungdomens hus, parkleken Kristallen, fältassistenter, kollo och föreningsbidrag.

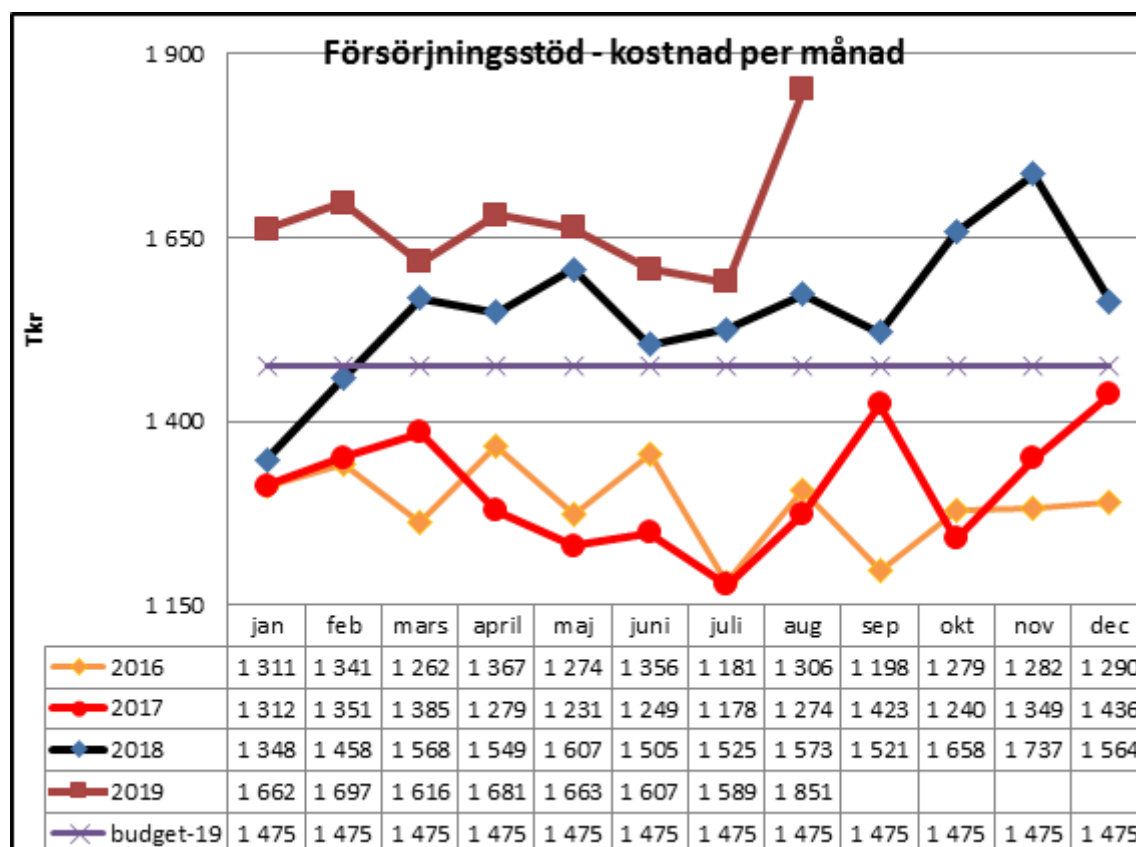
Arbetsmarknadsåtgärder

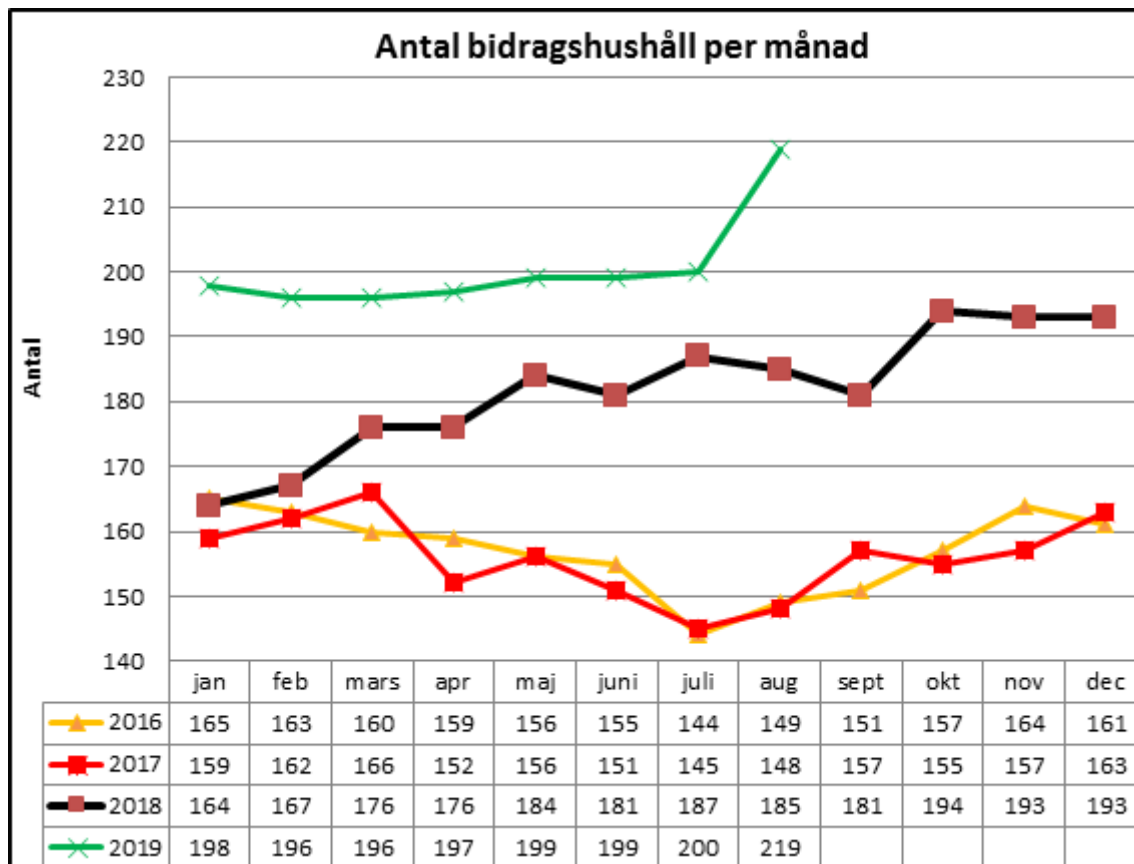
Arbetsmarknadsåtgärder visar fortfarande ett överskott med 0,8 mnkr mot budget, vilket främst beror på lägre antal individer inom offentligt skyddat arbete än budgeterat.

Förvaltningen har haft 80 ungdomar i feriearbete under sommaren 2019. Erbjudande har gått ut om feriearbete under höstlovet.

Ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd visar ett underskott om ca 1,7 mnkr. Antalet hushåll som fått bidrag mellan januari och augusti är i snitt 201 stycken, vilket är en ökning jämfört med motsvarande period 2018 med 23 hushåll. Kostnaderna för försörjningsstöd ligger i snitt högre än budgeterat för andra tertialet. De nyanländas behov av försörjningsstöd befaras successivt öka under året och prognosen bygger på det ökade behovet.

Övrig verksamhet

Under övrig verksamhet har medel reserverats för extraordinära kostnader som omstruktureringskostnader samt en förvaltningsgemensam buffert. Prognosen visar ett överskott med 1,5 mnkr.

Resultatenheter

Tkr	Överfört från 2018	Resultat 2019	Totalt att överföra till 2020
Resultatenhet 1: Akleja, Våga vilja, Långsjö, Rödkulla	2155	-1045	1110
Resultatenhet 2: Lillskogen, Matrisen, Älvskogen, Solkatten	2948	-1346	1602
Resultatenhet 3: Viveln, Snöripan, Muminstugan	1920	-786	1134
Resultatenhet 4: Mineralen, Trollsländan, Eken, Öppna förskolan	2796	-307	2489
Resultatenhet 5: Citrusgården, Prästängan, Solängan, Skattkistan	1698	-730	968

Tkr	Överfört från 2018	Resultat 2019	Totalt att överföra till 2020
Resultatenhet 6: Sjöstjärnan, Sylvester, Äppelängen	2322	-787	1535
Delsumma förskola	13839	-5001	8838
Utförare inom LSS-området (5 gruppboende, 2 serviceboende, 1 daglig verksamhet)	5292	-2000	3292
Enheten för fritid har avvecklats 181231	663	-663	
Summa resultatenheter	19794	-7664	12130

Totalt beräknas 12,1 mnkr i ackumulerat överskott att föras över till 2020.

Resultatenheter ska föra över hela sitt resultat, både över- och underskott, till följande år. Överföringen får som mest motsvara 5 procent av bruttobudgeten innevarande år. Resultatfondens ackumulerade överförda överskott får maximalt motsvara 10 procent av bruttobudgeten. En förutsättning är att resultatenheten har uppfyllt sina åtaganden. Överskott får ackumuleras och föras över under flera år. Underskott ska täckas senast under nästkommande år, annars ska nämnden upplösa resultatenheten i samband med bokslutet.

Förskola

Nämnden har sex resultatenheter inom förskoleverksamheten. Ett överskott med 13,8 mnkr fördes över från 2018. För förskolans resultatenheter är resultatet för 2019 ett sammantaget underskott på 5,0 mnkr. Årets underskott beror främst på kostnader som uppstått i samband med flytt till nya förskolor, ökade personalkostnader som beräknas få täckning nästa år samt att förskolorna inte har erhållit full kompensation för kostnader för barn i behov av särskilt stöd. I prognosen är förskolepengen beräknad med 80 procent, förra året uppgick förskolepengen till 82 procent. Totalt beräknas 8,8 mnkr i överskott att föras över till 2020.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Utförare inom LSS-området förde över 5,3 mnkr i överskott från 2018. Enheten redovisar sammantaget ett underskott med 2,0 mnkr. Årets underskott beror främst på minskade intäkter då lägenheter har varit tomma periodvis under året. Totalt beräknas 3,3 mnkr i överskott att föras över till 2020.

Barn, kultur och fritid

Enheten för fritid upphörde som resultatenhet 31 december 2018, vilket innebär att 0,7 mnkr tillfaller nämnden.

Investeringar

Park-, trygghets- och klimatinvesteringar

Investeringar, mnkr	Budget 2019	Prognos T2	Avvikelse
Lekparken Apelsinen	2,0	3,6	1,6
Örby stotts plaskdamm	2,0	2,0	0
Mindre parkinvesteringar och reinvesteringar	2,7	2,7	0

Investeringar, mnkr	Budget 2019	Prognos T2	Avvikelse
Klimatinvesteringar	11,7	11,7	0
Trygghetsinvesteringar	7,1	7,1	0
Summa	25,5	27,1	1,6

Nämndens totala budget för parkinvesteringar uppgår till 25,5 mnkr. Lekparken Apelsinen visar en avvikelse med 1,6 mnkr, vilket beror på att en del arbete inte hunnit slutföras 2018.

Nämnden ansöker om budgetjustering för ytterligare 0,5 mnkr för klimatinvesteringar och 0,8 mnkr för trygghetsinvesteringar. Se vidare under rubriken *Budgetjusteringar*.

Parkinvesteringarna

- Lekparken Apelsinen
- Örby slotts plaskdamm
- Mindre parkinvesteringar och reinvesteringar.

Trygghetsinvesteringar

- Standarparken med lekplats, belysning
- Apelsinens lekplats, belysning
- Solbergaskogen, belysning, utegym, hundrastgård, bollplan
- Solbrännan, trygghetsskapande åtgärder
- Prästgårdsparken, belysning
- Konstgräsplan i Apelsinparken
- Stadsodling i Långbro park – utredning av förutsättningar ny
- Belysning Långsjöbadet ny

Klimatinvesteringar

- Alkärret i Bergstorpskärrer för hållbar mark- och vattenanvändning
- Långsjöbadet för en lösning av dagvattenproblematiken
- Solcellspapperskorgar
- Elcyklar ny
- Vitvaror förskola ny

Inventarier och maskiner

Mnkr, netto	Budget 2019	Prognos T2/2019	Avvikelse
Inventarier och maskiner	0,9	0,9	0,0
Larm inom äldreomsorg	2,0	2,0	0,0
Nya avdelningar inom förskola	0,6	0,6	0,0
Läkemedelsskåp inom äldreomsorg	1,0	1,0	0,0
Larm och passeringssystem	1,2	1,2	0,0
Summa	5,7	5,7	0,0

Förvaltningen har en budget om 2,9 mnkr för investeringar i inventarier och maskiner. Medlen kommer huvudsakligen att användas till investering i trygghetslarm. Nämnden ansöker om ytterligare budgetjustering med 2,8 mnkr för inventarier och maskiner. Se vidare

under rubriken Budgetjusteringar. Efter beräknad budgetjustering uppgår den totala budgeten för investeringar till 5,7 mnkr.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Omslutningsförändringar

Nämnden redovisar omslutningsförändringar med 20,3 mnkr. Omslutningsförändringen avser främst ökade intäkter och kostnader för:

(-minskade kostnader/ökade intäkter)

Omslutningsförändring (mnkr)	Kostnader	Intäkter
Nämnd- och förvaltningsadministration	0,4	-0,4
Hysesintäkter förvaltningshuset		
Individ- och familjeomsorg exklusive socialpsykiatri	11,0	-11,0
Intäkter ensamkommande flyktingbarn, hyresintäkter		
Socialpsykiatri	1,0	-1,0
Avser försäljning till andra SDN och kommuner, boendehyror och egenavgifter		
Förskoleverksamhet	5,5	-5,5
Avser försäljning till andra SDN och kommuner		
Äldreomsorg	3,6	-3,6
Avser försäljning till andra SDN och kommuner, boendehyror och egenavgifter		
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	-1,9	1,9
avser minskade intäkter från försäkringskassa		
Arbetsmarknadsåtgärder	- 0,3	0,3
Avser OSA och visstidsanställningar		
Barn, kultur och fritid	1,0	-1,0
Lovverksamhet		
Summa	20,3	-20,3

Budgetjusteringar

Medel för kommunalt bostadsbidrag för personer med funktionsnedsättning

Nämnden begär 0,4 mnkr för kommunalt bostadsbidrag för personer med funktionsnedsättning och 0,1 mnkr för äldreomsorg för eventuella merkostnader år 2019.

Medel för arbete med utsatta EU-medborgare i samband med avhysningar

Nämnden begär budgetjustering om 0,1 mnkr för ökade kostnader för arbete med främst renhållning och sanering i samband med olovliga bosättningar.

Investeringar

Nämnden ansöker om sammanlagt 0,8 mnkr för trygghetsskapande åtgärder fördelat på:

- Belysning Långsjöbadet – Strandbadet saknar idag helt belysning. Belysning har länge varit ett önskemål från boende i området. Då skulle fler vuxna besöka strandbadet även vintertid och på kvällarna vilket skulle göra platsen tryggare för alla.
- Stadsodling i Långbro park – Utredning av förutsättningar. Parken är mycket välbesökt och ligger mellan Fruängen och Långbro. Boende känner otrygghet i parken på grund av narkotikahandel. Den ideella föreningen Långbro parks trädgårdar vill starta en stadsodling i form av köksträdgård. Den föreslagna platsen är idag en outnyttjad yta nära huvudentrén till parken. Men fler människor som vistas på platsen kommer tryggheten att öka. Förvaltningen är positiv till förslaget men behöver utreda några frågor innan en sådan anläggning kan bli verklighet.

Nämnden ansöker om sammanlagt 0,5 mnkr i klimatinvesteringar fördelat på:

- Energieffektiva torkskåp och vitvaror inom förskola – Projektet kommer att fokusera på utbyte av energikrävande och äldre vitvaror/storköksutrustning i tre av stadsdelens förskolor där man har en ålderstigen utrustning. Energicentrum har bedömt investeringarna som fullgoda.
- Cyklar och eltransportcyklar inom verksamheterna stadsmiljö, fältassistenter, prevention- och säkerhetssamordning – Personalen inom verksamheterna har stort behov av mobilitet för att förflytta sig inom stadsdelen då krav på uppföljning av området ökar och synpunkterna från invånarna blir fler. Med cyklar ökar framkomligheten eftersom det ofta gäller parkvägar och parkmark. Även kraven på synlighet för trygghetsskapande åtgärder samt kontakten med Älvsjöborna har ökat.

Nämnden ansöker om sammanlagt 2,8 mnkr för maskiner och investeringar åtgärder fördelat på:

- Inom äldreomsorg 1 mnkr. Kristallgårdens vård och omsorgsboende (45 lägenheter) kommer att återgå till kommunal regi den 1 november 2019. Inför återgången behöver förvaltningen därför införskaffa, installera och driftsätta nya läkemedelsskåp samt koppla dessa mot trygghetslarmsystemet. Solberga vård och omsorgsboende (107 lägenheter) installerar nytt trygghetslarmsystem under hösten 2019 och behöver samtidigt införskaffa, installera och driftsätta nya läkemedelsskåp och även koppla dessa mot trygghetslarmsystemet.
- Förskolan behöver skaffa inventarier till nytillkomna avdelningar för 0,6 mnkr
- Ungdomens hus har bytt larm och lås för 0,1 mnkr.
- Förvaltningshuset har installerat nytt larm och passersystem för 1,1 mnkr eftersom det gamla systemet slutade fungera och det inte fanns reservdelar för att reparera systemet.

Stadsdelsnämnden begär budgetjustering för kapitalkostnader inom parkinvesteringar för ökade kostnader för internränta 0,2 mnkr och minskade kostnader för avskrivningar -0,4.

Medel för lokaländamål

Förskolor

För 2019 utgår ett bidrag för lokaler med hög hyra inom förskolan. Bidraget utgår med 80 procent av den del av hyran som ligger mellan 1700 kr – 2500 kr/kvm och 40 procent för den del av hyran som överstiger 2500 kr/kvm. Bidraget fördelas via budgetjustering. För 2019 beräknas bidraget till nämnden uppgå till 1,3 mnkr.

Analys av balansräkning

Analys av balansräkningen

Balansräkningen beskriver stadsdelens tillgångar och skulder och eget kapital. Förändringen i balansräkningen per 2019-08-31 jämförs med motsvarande period föregående år.

Tillgångar

Anläggningstillgångarna totalt ökar från 51,6 mnkr till 67,0 mnkr. Ökningen består framför allt av avslutade och pågående parkinvesteringar. De största är upprustning av Apelsinparken, Lerkrogsparken, Bergtorpskärret och Långsjöbadet.

Omsättningstillgångarna minskar något från 66,2 mnkr till 64,9 mnkr.

Skulder

De totala skulderna ökar från 68,5 mnkr till 101,6 mnkr.

Leverantörsskulderna totalt ökar med 7,6 mnkr. Ökningen består till största delen av externa leverantörsfakturer, där en enskild leverantör står för 2,7 mnkr.

Övriga kortfristiga skulder ökar med 23,1 mnkr avseende Migrationsverket. Till stor del avser det ombokningar som gjordes 2018 mellan förutbetalda intäkter och kortfristiga skulder efter direktiv från Stadsledningskontoret. De förutbetalda intäkterna har ökats då de även avser kommande år.

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har ökat med 2,5 mnkr. Ökningen beror bland annat på påbörjade ej fakturerade parkinvesteringar samt ökning av periodiserade löner.

Eget kapital

Eget kapital minskar från 49,2 mnkr till 30,3 mnkr.

Övrigt

Kvalitetsarbete

Systematiskt kvalitetsarbete

Under året arbetar såväl avdelning för egen regi samt socialtjänstavdelningen med att utveckla ledningssystemen för systematiskt kvalitetsarbete. Som en del av detta har flera rutiner reviderats eller skapats.

En del i det systematiska kvalitetsarbetet är att uppmärksamma och åtgärda missförhållanden

och påtagliga risker för missförhållanden enligt lex Sarah. Avdelningarna har tillsammans uppdaterat förvaltningens lex Sarah-rutin. Den uppdaterade rutinen har kommunicerats och finns på intranätet.

En ny rutin för avvikelshantering gällande socialtjänstlagen har tagit fram. Syftet med en gemensam rutin för socialtjänstavdelningen och avdelningen egen regi är att effektivisera arbetsflöden, samarbetsprocesser och dokumenthantering. Avvikelse rutin och blankett för avvikelser för hälso- och sjukvårdsfrågor revideras för att bättre analyser av bakomliggande orsaker ska ge förslag till förbättringsåtgärder. Ett presentationsmaterial om den nya rutinen och blanketten har tagits fram.

Enheterna inom egen regi arbetar med egenkontroller för att följa upp och utveckla sina verksamheter. Bland annat har egenkontroller av social dokumentation, nyckelhantering och kontroller av trygghetslarmens funktion genomförts genom granskning av larmfrekvens och provlarm på de larm som används sällan. Resultatet av egenkontrollerna arbetar enheterna vidare med för att kvalitetssäkra och utveckla verksamheten.

Ärenden enligt lex Sarah

En del i det systematiska kvalitetsarbetet är att uppmärksamma och åtgärda missförhållanden och påtagliga risker för missförhållanden enligt lex Sarah. Socialtjänstavdelningen och avdelningen utförare egen regi har under året rapporterat elva händelser och utrett nio av dessa, eftersom två rapporter blev avskrivna. Av dessa nio anmälningar avser fem enheterna inom socialtjänstavdelningen och fyra avdelningen egen regi.

Antalet lex Sarah-ärenden är fler i år än vid samma tidpunkt förra året, vilket bland annat kan bero på att medarbetarna informerats om den nya rutinen. Utredningarna har visat på brister i rättssäkerhet vid handläggning och genomförande varför enheterna arbetar med att utveckla sina ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

Verksamhetsuppföljningar

Under våren har verksamhetsuppföljningar genomförts av verksamheter inom funktionshinderområdet oavsett regiform. Två verksamheter som utför avlösar- och ledsagarservice har följts upp. Uppföljningarna har påvisat vissa utvecklingsområden inom verksamheterna.

Vidare genomfördes under våren och sommaren verksamhetsuppföljningar inom äldreomsorgen oavsett regiform. Hittills har sjutton verksamheter följts upp, varav tio vård- och omsorgsboenden, två korttidsboenden, en dagverksamhet och fyra hemtjänstföretag. På tre av verksamheterna identifierades avvikelser eller brister som kommer att följas upp med ytterligare besök i verksamheten.

Anmälda och oanmälda besök har genomförts regelbundet inför övertagandet av Kristallgårdens vård- och omsorgsboende.

Barnrättsperspektivet

Förvaltningen förbereder inför att Barnkonventionen blir lag genom att inventera nuläget, utbilda, ta fram verktyg och checklistor. Barnrättsperspektivet ska genomsyra alla verksamheter och planering för barnrättsarbetet har genomförts.

Förvaltningens barnrättssamordnare ingår i två nätverk inom staden, ett för barnrättssamordnarna inom socialtjänsten och ett stadsövergripande som stadens barnombudsman håller i. Barnrättssamordnaren är ett stöd för förvaltningens verksamheter och samordnar även interna

nätverk och erfarenhetsutbyte.

Synpunkter och klagomål

Verksamhetsområde	Totalt antal beröm och idéer januari t.o.m. augusti	Totalt antal klagomål januari t.o.m. augusti	Totalt antal klagomål, beröm och idéer januari t.o.m. augusti
Förskola		5	5
Socialtjänstavdelningen	13	44	57
Egen regi	23	15	38
Park och stadsmiljö *	31	278	386

Avdelningen förskola

Under perioden har fem klagomål/synpunkter kommit in och dessa rör i huvudsak synpunkter kring barns trygghet, bemötande och allmänt om verksamheten. Enheterna återkopplar de åtgärder man genomfört till anmälaren.

Socialtjänstavdelningen

Enheten för barn och familj har tagit emot fem klagomål som bland annat handlat om handläggning och bemötande. Enheten för vuxna har tagit emot ett klagomål om bemötande. Enheten för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknad har tagit emot två klagomål om bemötande och en positiv synpunkt om bemötande..

Funktionshinderområdet har tagit emot fyra klagomål som handlat om handläggning, kvalitet i insatsen och bemötande.

Äldreomsorgen har tagit emot 44 klagomål och synpunkter varav 12 är positiva. Klagomålen har bland annat handlat om kvaliteten på insatser, tillgänglighet och bemötande inom hemtjänst, vård- och omsorgsboende och handläggning. I det totala antalet ingår synpunkter och klagomål på enheten för äldre samt alla olika utförare.

Egen regi

Avdelningen för egen regi har tagit emot 38 synpunkter varav 23 positiva. Alla synpunkter redovisas på arbetsplatsträffar och tas om hand på enheterna. Efter analys har bland annat handledning i bemötande och kommunikation påbörjats med några enheter.

Park och stadsmiljö

Förvaltningen har inom stadsutvecklingsområdet tagit emot 386 synpunkter. Av dessa är 219 felanmälningar, 59 klagomål, 21 idéer, 77 frågor och 10 beröm.

* I klagomålskolumnen ingår även felanmälan och i totalsumman ingår även frågor.

Antalet anmälningar ökar främst beroende på att allt fler använder appen "Tyck till" vilket gör det lättare rapportera synpunkter på utemiljön. Flera frågor och klagomål under sommaren handlade om Långsjöbadet där miljöförvaltningen vid två tillfällen avrådde från bad. När lekparken Apelsinen öppnade igen efter upprustningen ledde det till en del önskemål om lekutrustningen i parken, vilka har kunnat tillgodoses. Många synpunkter gällde också träd, varav en del troligen dött eller rasat till följd av årets och förra årets torra.

Felanmälningar går direkt till anlitaad entreprenör för åtgärd.

Övrigt

Uppföljning av intern kontroll

I tertialrapport 2 ska nämnden delrapportera hur det interna kontrollarbetet har fortlöpt hittills under året med fokus på väsentliga avvikelser och åtgärder som har vidtagits för att hantera avvikelserna.

Det interna kontrollarbetet har fortlöpt under året i enlighet med nämndens internkontrollplan. Nämnden har i samband med verksamhetsplanen för år 2019 fastställt följande väsentliga processer i internkontrollplanen:

- Samverkan inom socialtjänsten
- Brott- och drogförebyggande arbete
- Kris- och säkerhetsarbete
- Kontroll i belastningsregistret
- Stadens riktlinjer för barnsäkerhet följs
- Systematiskt förbättringsarbete
- Trygghetsteknik
- Bostäder som är anpassade för alla
- Ekonomi i balans
- Arbeta mot oegentligheter
- Följsamhet av ingångna avtal
- Inköp och upphandling
- IT-säkerhet
- Kompetensförsörjning och rekrytering
- Löneprocessen
- Sjukfrånvaro

En mindre avvikelse finns inom trygghetsteknik på grund av att installationen av det nya larmsystemet har fördröjts vilket inneburit att uppföljningar inte har kunnat ske fullt ut. Som åtgärd har egenkontrollistor och rutinen för trygghetsteknik reviderats.

Av de kontroller i internkontrollplanen som genomförts hittills, är bedömningen att inga avvikelser finns inom de andra processerna.